

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ด. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๓๙๕/๒๕๕๘
คดีหมายเลขแดงที่ ๑. ๘๗๖ /๒๕๖๐

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๑๘ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

ระหว่าง

นางสมปอง เดชะคำภู

ผู้ฟ้องคดี

เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี ที่ ๒
ปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี
(สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี เดิม) ที่ ๓

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๒๕๓/๒๕๕๕
หมายเลขแดงที่ ๕๓/๒๕๕๘ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองอุบลราชธานี)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินตามหลักฐานแบบแจ้ง
การครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๒๓๔ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม
จังหวัดอุบลราชธานี มีชื่อนางจอม ทะวงศ์สา เป็นผู้แจ้งการครอบครอง ระบุการได้มาว่า
นายพาแบ่งให้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำ
ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ ผู้ว่าราชการจังหวัด

/อุบลราชธานี...

อุบลราชธานีได้มีประกาศกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นทำการสำรวจจริงวัดทำแผนที่เพื่อออกโฉนดที่ดิน โดยกำหนดท้องที่ที่จะทำการเดินสำรวจในทุกอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี และกำหนดวันเริ่มทำการเดินสำรวจตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าที่ดินแปลงดังกล่าวอยู่ในเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง และได้มาภายหลังจากการประกาศเป็นที่สาธารณประโยชน์แล้วในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ จึงมีคำสั่งไม่รับคำขอออกโฉนดที่ดิน ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองนครราชสีมา ซึ่งต่อมาศาลปกครองนครราชสีมาได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๑๙๗/๒๕๕๒ ให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่รับคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี ภายหลังจากที่ศาลปกครองนครราชสีมาได้มีคำพิพากษาแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับคำขอ ตามคำขอฉบับที่ ๑๖๕๑๓/๙๕๕/๕๒ เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒ และออกไปทำการรังวัดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากเมื่อได้ทำการรังวัดและลงที่หมายในระวางแผนที่แล้วปรากฏว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง ซึ่งทางราชการได้มีประกาศสงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๒ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยจังหวัดอุบลราชธานี ได้มีหนังสือ ที่ อบ ๐๐๑๙.๕/๗๔๑๘ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๔ สอบถามไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เกี่ยวกับขอบเขตของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแล้ว ได้รับการยืนยันตามหนังสือ ที่ อบ ๐๐๑๑/๔๘๗๒ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ ว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาอุทธรณ์แล้ว เห็นว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือ ที่ อบ ๐๐๑๙.๐๓ (๒)/๗๖๒๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ด้วยเหตุผลว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยจังหวัดอุบลราชธานี ได้มีหนังสือสอบถามไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เกี่ยวกับขอบเขตของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าว่าเป็นไปตามรูปแผนที่ใด ระหว่างรูปที่แสดงแนวเขตสีดากับรูปที่แสดงแนวเขตสีแดง และถูกต้องตรงกับแผนที่ซึ่งได้นำเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติหรือไม่ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตอบข้อสอบถามว่าได้เสนอ

/ขออนุมัติ...

ขออนุมัติพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) เนื่องจากเป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของ คปก. ตามมาตรา ๑๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยใช้แผนที่แสดงแนวเขตสีดำ ซึ่งตรงกับข้อมูลหลักฐานการขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ นั้น ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง เนื่องจากมติสภาตำบลเมืองเดช ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ให้ยกเลิกการใช้ประโยชน์ร่วมกันและมอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เข้าดำเนินการปฏิรูปที่ดินเนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ และมติของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ ๙/๒๕๓๔ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ อนุมัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินโดยมีขอบเขตตามแผนที่แนบท้าย ทิศเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันออกจดแนวธรรมชาติ (ลำห้วยและแม่น้ำ) ทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) โดยขณะนั้นไม่มีการระบุขอบเขตเทศบาลเมือง พระราชกฤษฎีกาจึงมีผลเป็นการเพิกถอนที่สาธารณะดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีอำนาจเข้าดำเนินการได้ตามมาตรา ๒๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่ดินตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามมาตรา ๓๖ ทวิ

ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า ตามทะเบียนที่กร้างว่างเปล่าบ้านเมืองเก่าระบุว่า ทิศเหนือกว้าง ๑๐๐ เส้น จดนาขาม ทิศใต้กว้าง ๑๐๐ เส้น จดห้วยตลาด ทิศตะวันออกกว้าง ๑๐๐ เส้น จดลำโดม ทิศตะวันตกกว้าง ๑๐๐ เส้น จดโนนถ่อน มีเสาไม้แก่นเป็นเขตทุกมุมทิศ เมื่อมีการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องเป็นผู้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) และมีแผนที่แนบท้ายเพื่อความถูกต้องของพื้นที่ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำไปใช้ในการเสนอขออนุมัติพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กลับนำแผนที่ที่ได้รับอนุมัติจากสภาตำบลเมืองเดชไปใช้ในการเสนอขออนุมัติต่อ คปก. และเข้าดำเนินการตามแผนที่นั้น ทั้งที่แนวเขตตามแผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กล่าวอ้างทั้งสามด้านจดแนวธรรมชาติ และทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ซึ่งการกำหนดขอบเขตเช่นนี้เห็นได้ว่าแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าได้เปลี่ยนแปลงไปถึง ๒ ด้าน ไม่ตรงกับที่ขึ้นทะเบียนไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒

/กล่าวคือ...

กล่าวคือ ทิศเหนือกว้าง ๑๐๐ เส้น จดนาขาม มีเสาไม้แก่นเป็นเขต กลายเป็นทิศเหนือจดแนวธรรมชาติ (ห้วยขาม) และทิศตะวันตกกว้าง ๑๐๐ เส้น จดโนนถ่อน มีหมุดไม้แก่นเป็นเขต ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ซึ่งหากตอนขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าต้องการให้แนวเขตทิศตะวันตกจดทางหลวงจริงย่อมต้องเขียนไว้ว่าทางหลวง มิใช่จดโนนถ่อน มีหมุดไม้แก่นปักเป็นเขต เพราะถนนเส้นนี้ย่อมมีอยู่แล้ว เพราะหลักฐาน ส.ค. ๑ ทั้ง ๓ ฉบับ ได้แก่ ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ เลขที่ ๒๓๔ ที่พิพากษาคดีนี้ และเลขที่ ๒๓๕ ก็ระบุไว้ชัดเจนว่าทิศได้จดถนนหลวงตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๗ แล้ว และเมื่อได้ตรวจสอบแผนที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแล้วพบว่าจากการเปลี่ยนแปลงแนวเขตด้านทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ ทำให้ความกว้างของด้านทิศตะวันตกไปถึงทิศตะวันออกมีความกว้างมากกว่าความเป็นจริงที่ขึ้นทะเบียนไว้ ๑๐๐ เส้น เป็นอย่างมาก เพราะตามมาตราส่วนในแผนที่ ๑ ช่องเท่ากับ ๒๕ เส้น หากกว้าง ๑๐๐ เส้น ก็ย่อมต้องกว้างเท่ากับ ๔ ช่อง ดังนั้น ในการรังวัดจึงต้องวัดจากส่วนที่กว้างที่สุดของด้านทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก ๑๐๐ เส้น เท่ากับ ๔ ช่อง ประกอบกับเมื่อเปรียบเทียบกับสาธารณประโยชน์บ้านตลาด ซึ่งขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ไว้ในขนาดเดียวกันคือ จดแจ้งแนวเขตไว้ด้านละ ๑๐๐ เส้น แต่ความจริงที่สาธารณประโยชน์ทั้งสองแห่งกลับมีขนาดแตกต่างกันอย่างชัดเจน และมีการเปลี่ยนแปลงแนวเขตจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตกกว้าง ๑๐๐ เส้น มีหมุดไม้แก่นเป็นเขตนั้น เกินความเป็นจริงอย่างมาก ทำให้เข้าไปทับ ส.ค. ๑ ของผู้ฟ้องคดีซึ่งอยู่ในแนวเขตเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับผลการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ตามมติครั้งที่ ๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ที่ระบุว่าเขตหมุดไม้แก่นในปี พ.ศ. ๒๔๗๒ นั้นน่าจะเป็นแนวเขตเทศบาล (แนวเส้นสีแดง) และข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้เข้าดำเนินการรังวัดสอบเขตที่ดินโดยการรังวัดจากแนวเขตเทศบาล (แนวเส้นสีแดง) ไปทางทิศตะวันออกจดลำโดม มิได้รังวัดตามแนวเขตเทศบาล (แนวเส้นสีแดง) ไปจดทางหลวง จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลไม่สามารถขอออกเอกสารสิทธิในที่ดินได้ ผู้ฟ้องคดีจึงร้องเรียนไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้อ้างสิทธิในเขตเทศบาลตามแผนที่ว่าทางทิศตะวันตกจดทางหลวง ซึ่งก็ได้ตรงกับที่ขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ แต่อย่างไร ประกอบกับการกล่าวอ้างว่า มีการประกาศเขตปฏิรูปที่ดิน

/ครอบคลุม...

ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเดชอุดมทั้งอำเภอเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ก่อนมีพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงสามารถนำที่ดินในเขตเทศบาลไปดำเนินการได้นั้น ย่อมเป็นการขัดต่อมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงมีผลให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าขึ้น และเนื่องจากสุขาภิบาลเดชอุดมได้มีการจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงนำมาเป็นเหตุผลในการคัดค้านการขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดี อีกทั้ง เมื่อได้มีการประกาศยกเลิกที่ดินสาธารณะประโยชน์แล้ว ที่ดินที่มีผู้ครอบครองอยู่ก็ย่อมเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ครอบครอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะเข้าดำเนินการเลยมิได้ ประกอบกับที่ดินในแนวเขตเทศบาลก็ได้มีการออกเอกสารสิทธิโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้คัดค้านการออกโฉนดที่ดินแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดี
๒. ให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี
๓. ให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามหนังสือ ที่ อบ ๐๐๑๑/๔๘๗๒ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ ที่วินิจฉัยว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นพื้นที่ดำเนินการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน

๔. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตามกฎหมาย ตามคำขออนุญาตที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามหนังสือ ที่ อบ ๐๐๑๙.๐๓(๒)/๕๒๔๖ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอโดยมีแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๒๓๔ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นหลักฐานในการขออนุญาตที่ดิน เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ เป็นที่ดินที่ตั้งอยู่ในที่สาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง และได้ครอบครองทำประโยชน์ภายหลังการสงวนหวงห้าม ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ อุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงได้รายงานความเห็นพร้อมด้วยเหตุผลไปยัง

/ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ตามประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นที่ต้องนำมาพิจารณา คือ ที่ดินที่ขออนุญาตออกโฉนดที่ดินอยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าหรือไม่ และหากที่ดินตั้งอยู่ในที่สาธารณประโยชน์จริงแล้ว ได้มีการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินมาก่อนวันประกาศสงวนหวงห้ามหรือไม่ ซึ่งจากการรังวัดตรวจสอบและลงที่หมายในระวางแผนที่ ปรากฏว่าที่ดินที่ขออนุญาตออกโฉนดที่ดินตั้งอยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง ซึ่งทางราชการได้ประกาศสงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๒ มีอาณาเขตและระยะทั้ง ๔ ด้านชัดเจนตรงกับหลักฐานแผนที่แสดงแนวเขตของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ซึ่งได้อนุมัติพื้นที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเป็นพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามมาตรา ๑๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ข้ออ้างในอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่อ้างว่าที่ดินของตนไม่อยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า เนื่องจากที่สาธารณะดังกล่าวมีแนวเขตไม่ชัดเจน จึงฟังไม่ขึ้น ประกอบกับเมื่อตรวจสอบ ส.ค. ๑ ซึ่งใช้เป็นหลักฐานในการขออนุญาตออกโฉนดที่ดินก็ปรากฏว่าเป็นการครอบครองและทำประโยชน์ภายหลังที่ได้มีการประกาศสงวนหวงห้าม การแจ้งการครอบครองย่อมไม่ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่ตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ แม้ต่อมากจะมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ท้องที่อำเภอเดชอุดมเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน และสภาตำบลมีมติยืนยันการเลิกใช้ประโยชน์แล้ว ส่งผลให้เป็นการถอนสภาพที่สาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๒๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็เป็นเพียงการถอนสภาพที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) ให้เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๑) ประเภทที่รกร้างว่างเปล่า เพื่อให้รัฐโดย ส.ป.ก. มีอำนาจบริหารจัดการให้ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ และไม่สามารถออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ เนื่องจากต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามนัยข้อ ๑๔ (๔) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ส่วนที่อ้างในคำอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีอำนาจยกเลิกคำขออนุญาตออกโฉนดที่ดินได้ เมื่อมีการคัดค้านการออกโฉนดที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีเพียงอำนาจสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และต้องแจ้งให้ผู้ขอไปดำเนินการทางศาล นั้น เห็นว่า การสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ ดังกล่าวต้องเป็นการคัดค้านในระหว่าง

/ระยะเวลา...

ระยะเวลาประกาศ ๓๐ วัน ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้คัดค้านภายหลังจากที่ได้มีการประกาศออกโฉนดที่ดิน จึงไม่สามารถสอบสวนเปรียบเทียบได้ ประกอบกับเมื่อการแจ้งการครอบครองที่ดินไม่ก่อให้เกิดสิทธิตั้งแต่ต้น จึงไม่มีความจำเป็นที่จะใช้ประเด็นการสอบสวนเปรียบเทียบเพื่อดำเนินการ การสั่งยกเลิกคำขอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเห็นชอบด้วยกับความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และแม้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินจะมีผลเป็นการถอนสภาพที่สาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๒๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แต่ไม่มีผลเป็นการลบล้างอำนาจที่กระทรวง ทบวง กรม มีอยู่ตามกฎหมายอื่น การตรวจสอบจึงยังต้องตรวจสอบถึงการสงวนหวงห้ามที่เคยมีอยู่เดิมด้วย และกรณีนี้ที่ผู้อุทธรณ์อ้างว่าสภาพตำบลเมืองเดชมีมติดยกเลิกสภาพการใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่สาธารณะดังกล่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ก็มีผลเพียงให้ ส.ป.ก. สามารถนำที่ดินไปดำเนินการปฏิรูปตามกฎหมายให้แก่ราษฎรได้ มติดังกล่าวจึงไม่มีผลแต่อย่างใด ประกอบกับจากการรังวัดตรวจสอบและลงที่หมายในระวางแผนที่ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่เป็นไปตามหลักวิชาการและตรงกับหลักฐานแผนที่แสดงแนวเขตของ ส.ป.ก. ที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติให้ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเป็นพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามมาตรา ๑๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และปรากฏว่าที่ดินที่ขอยกโฉนดที่ดินตั้งอยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง คำกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีว่าที่ดินของตนไม่อยู่ในที่สาธารณประโยชน์จึงฟังไม่ขึ้น ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องพิจารณาหรือดำเนินการเป็นอย่างอื่นอีก ซึ่งกรมที่ดินได้วางแนวทางปฏิบัติไว้ตามหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๖.๒/ว ๑๙๔๗๓ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เรื่องการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตที่ดินของรัฐ โดยให้อำนาจเจ้าพนักงานที่ดินสั่งยกเลิกคำขอ จึงเห็นว่าการสั่งยกเลิกคำขอยกโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนขอบเขตของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ซึ่งได้เคยมีการพิจารณาไว้ อีกทางหนึ่งแล้วในกรณีว่าที่ร้อยตรี สมชาย อามีน ร้องขอความเป็นธรรมให้แจกโฉนดที่ดินของผู้ขอยกโฉนดที่ดินรวม ๔๕ ราย ไปยังกรมที่ดิน โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เคยมีคำสั่งไม่รับคำขอยกโฉนดที่ดินของผู้ขอทั้ง ๔๕ ราย ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันกับผู้ฟ้องคดี

/เนื่องจาก...

เนื่องจากได้ที่ดินมาภายหลังจากการขึ้นทะเบียนสงวนหวงห้ามเป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์
 สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า โดยปฏิบัติตามหนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๗๑๙/๐๑๒๔๐
 ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๑ และได้แจ้งสิทธิการอุทธรณ์ให้ผู้ขอทราบ ต่อมา เมื่อวันที่
 ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ผู้ขอได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำขออนุญาตที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
 เห็นว่าคำสั่งดังกล่าวชอบแล้ว จึงส่งเรื่องอุทธรณ์ไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
 ยกอุทธรณ์ ต่อมา ผู้ขอออกโฉนดที่ดินได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองนครราชสีมา และศาล
 ได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของ
 ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เนื่องจากยังไม่มี การพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดิน โดยให้
 มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่รับคำขอ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาของ
 ศาลปกครองนครราชสีมาแล้ว ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือคัดค้านการออก
 โฉนดที่ดิน (คัดค้านภายหลังครบประกาศ) โดยอ้างว่าหลักฐาน ส.ค. ๑ ที่นำไปยื่นคำขอ
 ออกโฉนดที่ดินได้มาภายหลังจากการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า
 เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แต่อย่างใด แม้จะมีการส่งมอบการครอบครอง
 ต่อเนื่องกันมาก็ตาม ก็ไม่อาจใช้เป็นเอกสารประกอบการพิจารณาออกโฉนดที่ดินได้
 ซึ่งที่ดินแปลงดังกล่าวอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน
 พ.ศ. ๒๕๓๑ ส.ป.ก. มีอำนาจนำที่ดินไปใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ จึงขอคัดค้าน
 การออกโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าว และแจ้งว่าตำแหน่งที่ดินที่ขอออกโฉนดที่ดินตั้งอยู่ในเขต
 พื้นที่ดำเนินการของ ส.ป.ก. ซึ่งได้รับมอบที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลงไปดำเนินการ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งข้อขัดข้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบว่าแผนที่แสดง
 เขตดำเนินการของ ส.ป.ก. ไม่ตรงกันจำนวน ๒ ฉบับ จึงยังไม่สามารถพิจารณาเกี่ยวกับการ
 การออกโฉนดที่ดินของผู้ขอให้เป็นที่ยุติได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือลงวันที่
 ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ สอบถามไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้ทำการตรวจสอบว่ารูปแผนที่
 แสดงเขตดำเนินการของ ส.ป.ก. ที่ถูกต้องเป็นอย่างไร พื้นที่ส่วนที่แตกต่างกันเป็นที่ดิน
 ประเภทใด ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ไปติดตามเรื่องการขออนุญาตที่ดินเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๔
 ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๔ สอบถามไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓
 อีกครั้ง และกรณีนี้ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตรวจสอบเอกสารเรื่องราวของที่สาธารณประโยชน์
 แปลงนี้แล้วพบว่า ส.ป.ก. ได้จัดทำแผนที่เกี่ยวกับขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า
 เพื่อขออนุมัติคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติในการนำไปปฏิรูปที่ดิน ซึ่งปรากฏหลักฐาน

/ในการ...

ในการขออนุมัติพื้นที่ดำเนินการจำนวนเนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ ดังนั้น หากจะพิจารณาหาขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าก็ควรจะยึดขอบเขตตามที่ ส.ป.ก. กำหนดไว้ในรูปแผนที่ที่ขออนุมัติพื้นที่ดำเนินการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๔ สอบถามไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อให้ทำการตรวจสอบและยืนยันว่าในการนำเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติเพื่อขออนุมัติพื้นที่ดำเนินการ และได้ประกาศเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมครอบคลุมที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลงแล้วนั้น ขอบเขตเป็นไปตามรูปแผนที่ใด ระหว่างรูปที่แสดงแนวเขตสีดำกับรูปที่แสดงแนวเขตสีแดง ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ แจ้งผลการดำเนินการต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ส.ป.ก. เสนอขออนุมัติพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) เนื่องจากเป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของ คปก. ตามมาตรา ๑๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยใช้แผนที่แสดงแนวเขตสีดำ ซึ่งตรงกับข้อมูลหลักฐานการขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ต่อมา จังหวัดอุบลราชธานี จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ แจ้งการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบว่าได้พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการขออนุญาตที่ดินกรณีของว่าที่ร้อยตรี สมชาย อามีน โดยได้ยึดถือขอบเขตที่สาธารณประโยชน์ตามที่ ส.ป.ก. กำหนดไว้ในรูปแผนที่ที่ขออนุมัติดำเนินการ โดยใช้แผนที่แสดงแนวเขตสีดำ ซึ่งตรงกับข้อมูลหลักฐานการขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ และเมื่อผลการดำเนินการปรากฏว่าที่ดินทั้งหมดของผู้ขออนุญาตที่ดินตั้งอยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งยกเลิกคำขออนุญาตที่ดิน และแจ้งให้ผู้ขออนุญาตที่ดินทราบแล้ว ขณะนี้อยู่ในระยะเวลาที่ผู้ขอจะต้องใช้สิทธิยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง จึงไม่มีความจำเป็นที่จะพิจารณาเรื่องร้องเรียนของว่าที่ร้อยตรี สมชาย อีกต่อไป เห็นควรยุติเรื่อง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ แจ้งเรื่องให้ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตที่ดินตั้งอยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง

/และได้...

และได้ครอบครองทำประโยชน์ภายหลังการสงวนหวงห้ามของทางราชการ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งหมด จึงได้รายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เพื่อพิจารณาวินิจฉัย โดยผู้ฟ้องคดี ยกข้อต่อสู้ว่าแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ด้านทิศตะวันตกที่ระบุว่า จดโนนถ่อนยาว ๑๐๐ เส้น น่าจะคลาดเคลื่อน เพราะที่ระบุว่ามีเสาไม้แก่นเป็นเขตทุกมุมทิศ ซึ่งในปัจจุบันได้ล่วงเลยมานานแล้ว จึงไม่สามารถหาเสาไม้แก่นพบ ประกอบกับการระบุว่า จดโนนถ่อนนั้นก็ครอบคลุมเนื้อที่กว้างมาก ดังนั้น ข้อเสนอของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า เห็นควรให้มีการแก้ไขรูปแผนที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกาฯ ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ของ ส.ป.ก. จังหวัดอุบลราชธานี โดยให้แก้ไขตามรูปแผนที่แนวเส้นสีแดงในระยะทาง ๑๐๐ เส้น ตลอดความยาวตามหลักฐานทะเบียนที่สาธารณะประจำอำเภอ สำหรับแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ด้านทิศเหนือจดนาขาม (ห้วยขาม) ทิศใต้จดห้วยตลาด และด้านทิศตะวันออกจดลำโดมนั้น เป็นแนวเขตตามธรรมชาติอยู่แล้ว จึงมีความชัดเจน หากมีการแก้ไขรูปแผนที่ขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า โดยให้ด้านทิศตะวันตกยึดแนวเขตของเทศบาลเมืองเดชอุดมที่มีการปักหลักเขตไว้แล้ว ยังคงสภาพความกว้าง ความยาวของที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ด้านทิศเหนือ ทิศใต้ ทิศตะวันออก และด้านทิศตะวันตกยาว ๑๐๐ เส้น เนื้อที่ประมาณ ๑๐,๐๐๐ ไร่ เท่าเดิม ก็จะสามารถแก้ปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรในการขออนุญาตที่ดินได้ โดยอุทธรณ์ว่าที่ดินที่ขออนุญาตที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ ตั้งอยู่นอกเขตเส้นสีแดง ซึ่งมีได้อยู่ในเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า อันเป็นไปตามมติที่ประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ครั้งที่ ๓/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ จึงขอให้พิจารณาเปลี่ยนแปลงคำสั่งและออกโฉนดที่ดินให้กับผู้อุทธรณ์

ส่วนประเด็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีมีข้อความทำนองเดียวกันกับคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเพิ่มเติมว่า จากการรังวัดตรวจสอบและลงที่หมายในระวางแผนที่ ปรากฏว่าที่ดินที่ขออนุญาตที่ดินตั้งอยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง ซึ่งทางราชการได้มีการประกาศสงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๒ มีอาณาเขตและระยะจดแนวเขตธรรมชาติทั้ง ๔ ด้าน ชัดเจน ปัจจุบันยังอยู่เช่นเดิมไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ อีกทั้ง ยังตรงกับแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ของโครงการ

/ที่สาธารณประโยชน์...

ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ จำนวนเนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ นำไปจัดที่ดินทำกินให้แก่ราษฎร ซึ่งต่อมาได้อนุมัติให้เป็นพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามมาตรา ๑๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ฉะนั้น ข้อต่อสู้ของผู้ทบทวนที่ให้ยึดแนวเขตตามมติของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์ที่อำเภอตั้งขึ้นในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ จะกระทำไม่ได้ เพราะหากยึดตามแนวเขตของคณะกรรมการฯ ก็เท่ากับทำให้ความเป็นที่สาธารณประโยชน์ในส่วนที่เหลือตามทะเบียนต้องสิ้นไป ซึ่งการสิ้นไปของที่ดินสาธารณประโยชน์มีเพียง ๓ กรณี เท่านั้น คือ (๑) สิ้นไปตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (๒) สิ้นไปตามกฎหมายเฉพาะ และ (๓) สิ้นไปตามสภาพของตัวทรัพย์สินนั้น ประกอบกับที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าถือเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อระบุดินแดนเขตไว้ในทะเบียนเป็นที่ชัดเจนแล้ว ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ผู้ใดไม่อาจยกอายุความขึ้นต่อสู้ได้ ดังนั้น มติคณะกรรมการฯ ให้มีการแก้ไขรูปแผนที่ที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ จึงทำไม่ได้เช่นกัน อุทธรณ์จึงฟังไม่ขึ้น และเมื่อได้ตรวจสอบ ส.ค. ๑ ซึ่งใช้เป็นหลักฐานในการขออนุญาตที่ดินก็ปรากฏว่าเป็นการครอบครองและทำประโยชน์ภายหลังที่ได้มีการสงวนหวงห้าม การแจ้งการครอบครองย่อมไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้แจ้งแต่อย่างใดตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินจึงเป็นไปโดยชอบตามระเบียบและข้อกฎหมายแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น จึงให้ยกอุทธรณ์ และได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อให้แจ้งสิทธิการฟ้องคดีให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ส่วนประเด็นเกี่ยวกับขอบเขตของที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การต่อสู้คดีโดยมีข้อความทำนองเดียวกันกับคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้การว่า ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ท้องที่อำเภอเดชอุดมเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑ เดิมเป็นที่สาธารณประโยชน์ทำเลเลี้ยงสัตว์ "บ้านเมืองเก่า" ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

/ขึ้นทะเบียน...

ขึ้นทะเบียนที่สาธารณะตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ ส.ป.ก. ได้นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามมาตรา ๒๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยมติสภาตำบลเมืองเดชยกเลิกการใช้ประโยชน์ร่วมกัน แล้วมอบให้ ส.ป.ก. นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ต่อมาคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี ได้มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๓ จากนั้น ส.ป.ก. ได้ดำเนินการสำรวจศึกษาข้อมูลและจัดทำรายละเอียดเพื่อขออนุมัติพื้นที่ดังกล่าว เป็นพื้นที่เพื่อการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินถูกต้องตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ทุกประการแล้ว โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดหาที่ดินของรัฐ พิจารณากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินและพิจารณากำหนดแผนผังที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามมาตรา ๑๙ (๑) (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยอาศัยหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๒๓๔ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี และเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการสำรวจรังวัดทำแผนที่พิสูจน์สอบสวนสิทธิการทำประโยชน์เฉพาะราย จากนั้นเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบรับรองความถูกต้องแล้วส่งเรื่องราวทั้งหมดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อพิจารณาตรวจสอบว่าอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินหรือไม่ จะคัดค้านหรือไม่ ประการใด ทั้งนี้ เป็นไปตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับ ส.ป.ก. เรื่อง วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๑

ต่อมา เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับเรื่องคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว ได้ตรวจสอบเอกสารและตำแหน่งที่ตั้งที่ดิน ปรากฏว่าที่ดินอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน และหลักฐาน ส.ค. ๑ ระบุการได้มาของที่ดินเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ซึ่งเป็นการแจ้งการครอบครองภายหลังการขึ้นทะเบียนที่สาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ จึงไม่ก่อให้เกิดสิทธิตามกฎหมายและไม่สามารถนำไปเป็นหลักฐานในการขอออกโฉนดที่ดินได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงคัดค้านเป็นหนังสือไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่วนการพิจารณาออกโฉนดที่ดินเป็นอำนาจของกรมที่ดินที่ต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายที่ดิน ระเบียบ และข้อบังคับ ในการนี้ ส.ป.ก. มีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองที่ดินของรัฐ ซึ่งหากเห็นว่า ส.ป.ก. มีสิทธิดีกว่าผู้ขอออกโฉนดที่ดิน หรือหาก ส.ป.ก. ได้จัดที่ดินให้บุคคลผู้ถือครองและทำประโยชน์รายอื่นไปแล้ว ส.ป.ก. จะต้องคัดค้านการขอออกโฉนดที่ดิน

/และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓...

และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เห็นด้วยกับหนังสือของกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๗๑๙/๐๑๒๔๐ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๑ ที่ให้จำหน่าย ส.ค. ๑ ออกจากทะเบียนการครอบครองที่ดิน ในกรณีตรวจสอบที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหน้าที่ทำการรังวัดแบ่งแปลงตามการถือครองและทำประโยชน์ของผู้ยื่นคำขอเข้าทำประโยชน์ และตรวจสอบตำแหน่งที่ดินตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกาและแผนที่แสดงขอบเขตที่ดินสาธารณะประโยชน์ ซึ่งต่อมาถือว่าเป็นขอบเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินได้สำรวจตามข้อมูลเดิม และได้อนุมัติแล้ว จึงเป็นขอบเขตการดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่ใช้เป็นพื้นที่ปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. ตลอดมา ซึ่งการกำหนดเขตที่ดินสาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าและแผนที่ดังกล่าวเป็นข้อมูลเดิมอยู่ที่อำเภอเดชอุดมหรือสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ได้จัดทำข้อมูลขึ้นเอง ในการนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ปฏิบัติและดำเนินงานตามแนวทางที่ คปก. ได้กำหนดไว้ สำหรับกรณีผู้ฟ้องคดีขอออกโฉนดที่ดินอยู่ในพื้นที่บริเวณเดียวกันกับสถานที่ราชการ ซึ่งเป็นที่ทำการของศาลจังหวัดเดชอุดมและเทศบาลเมืองเดชอุดมที่ยอมรับว่าเป็นเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งต้องขออนุญาตใช้ที่ดินจาก ส.ป.ก. และปัจจุบันได้รับอนุญาตจาก ส.ป.ก. ให้ใช้ที่ดินเพื่อทำการก่อสร้างอาคารดังกล่าวแล้ว ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยมีความเห็นว่า ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดสิทธิในที่ดินขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งการครอบครองที่ดินแต่ประการใด นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เห็นพ้องด้วยว่าเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานีเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน แม้จะมีมติสภาตำบลเมืองเดชยกเลิกการใช้ประโยชน์ร่วมกัน และมอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามกฎหมาย ไม่ได้ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งการครอบครองและได้รับโอนแต่อย่างใด และมีใช่เป็นการยกเลิกที่ดินสาธารณะประโยชน์ ส.ป.ก. ยังคงมีอำนาจในการดูแลและจัดที่ดินตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน

ส่วนการดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่สาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่า ส.ป.ก. ได้ดำเนินการตามขั้นตอน วิธีการ และดำเนินการรังวัดสอบเขต ตามหนังสือที่ กส ๑๒๐๔/ว ๒๗๐๒ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๒๖ และหนังสือ ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๖๕๖ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ เรื่อง การนำที่ดินสาธารณะประโยชน์มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน กล่าวคือ การที่ ส.ป.ก. จะนำเอาที่ดินสาธารณะประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ เมื่อดินนั้นพลเมืองเลิกใช้แล้ว สภาตำบลเมืองเดชได้มีมติ

/ในการประชุม...

ในการประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๓๐ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๐ มอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน และ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการสำรวจศึกษาข้อมูลความเหมาะสมเบื้องต้น และจัดทำรายละเอียดโดยเข้าสำรวจรังวัด ตัวอย่างกลุ่มที่ ๑๓๖๒ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๓๑ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๑ และตัวอย่างการสำรวจความเหมาะสมก่อนนำเสนอ ปรากฏตามแผนที่ต้นร่าง กลุ่มที่ ๑๓๖๒ และมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดเพื่อทราบขอบเขต และได้กำหนดขอบเขตเนื้อที่ดำเนินการเพื่อสรุปข้อมูลต่างๆ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (ตามแผนที่ ๑ : ๕๐,๐๐๐) ปรากฏตามแผนที่ที่สาธารณะ "บ้านเมืองเก่า" (แปลงที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี (คปจ. อุบลราชธานี) พิจารณาเพื่อเห็นสมควรดำเนินการปฏิรูปที่ดิน และมีมติให้ความเห็นชอบ ครั้งที่ ๒/๒๕๓๓ วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๓ ต่อมา คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๓๔ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ มีมติอนุมัติพื้นที่เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยกำหนดขอบเขตดำเนินการตามแผนที่ มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L ๗๐๑๗ ระวัง ๖๐๓๘ IV เนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่

สำหรับหนังสือขอความเป็นธรรมให้แจกโฉนดที่ดินสอบถามเรื่องการใช้แผนที่ไม่ตรงกัน ขอชี้แจงว่า การที่มีแผนที่สองฉบับเกิดขึ้น เนื่องจากแผนที่ฉบับแรกเป็นแผนที่ที่กำหนดขอบเขตสีดำ ตามขอบเขตรอบนอกเป็นเขตดำเนินการของที่สาธารณะบ้านเมืองเก่า ตามแผนที่ ๑ : ๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L ๗๐๑๗ ระวัง ๖๐๓๘ IV เนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ตามที่ คปก. ได้อนุมัติเป็นเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. เป็นผู้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจรังวัดและจัดที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ปรากฏตามหนังสือ ที่ อบ ๐๐๑๑/๔๘๗๒ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ เรื่อง ขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ส่วนแผนที่ฉบับที่สองซึ่งเป็นแผนที่ที่แสดงแนวเขตสีดำและแสดงแนวเขตสีแดง เป็นแผนที่สรุปโครงการ ๑ : ๕๐,๐๐๐ ที่ช่างสำรวจรังวัดของ ส.ป.ก. ทำขึ้นเพื่อประกอบการรายงานผลการปฏิบัติงานสำรวจรังวัดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๔๐ ปรากฏตามหนังสือฝ่ายสำรวจรังวัดที่ดินกองจัดการปฏิรูปที่ดิน ที่ กษ ๑๒๑๔.๒/- ลงวันที่ - มิถุนายน ๒๕๔๐ เรื่อง รายงานผลการปฏิบัติงานสำรวจรังวัดที่ดิน แสดงว่าแผนที่แสดงแนวเขตสีแดงเป็นเขตที่ผู้ถือครองแจ้งว่าที่ดินมีหนังสือสำคัญของกรมที่ดินในขณะนั้น ยังไม่มีการพิสูจน์สิทธิออกโฉนดที่ดินและไม่ประสงค์ยื่นคำขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. จัดทำแผนที่เพื่อใช้ประโยชน์

/ในการรังวัด...

ในการรังวัดเฉพาะของ ส.ป.ก. เท่านั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินที่นำหลักฐาน ส.ค. ๑ ที่มีการแจ้งการครอบครองภายหลังการขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์โดยเห็นว่า ส.ค. ๑ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิในที่ดินขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งการครอบครองและผู้รับโอนจากผู้แจ้งการครอบครอง นั้น เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน ตามเหตุผลดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ดำเนินการตามกฎหมายและบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับ ส.ป.ก.

ส่วนกรณีผู้ฟ้องคดีขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่วินิจฉัยว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เห็นว่ามีใช้คำวินิจฉัยอันเป็นคำสั่งทางปกครอง แต่เป็นเพียงข้อมูลทางราชการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แจ้งไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อประกอบการพิจารณาในการออกคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ดำเนินการชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า แผนที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ "บ้านเมืองเก่า" ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่นำมาจากสภาพตำบลเมืองเดช แล้วผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำไปขออนุมัติเข้าดำเนินการจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) นั้น ได้มีการจัดทำขึ้นอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และขัดแย้งกับทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ระบุไว้ ซึ่งตามหลักวิชาการรังวัดแล้ว การจัดทำแผนที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าให้ถูกต้องนั้น จำเป็นต้องสร้างหมุดถาวรเพื่อส่องกล้องวัดระยะทางจากทิศตะวันออก คือ ลำโดมในส่วนที่กว้างที่สุด แล้วส่องกล้องไปทางด้านทิศตะวันตกให้ได้ระยะทาง ๑๐๐ เส้น แล้วทำหมุดถาวรไว้ เหตุที่ต้องทำเช่นนี้เพราะจะส่องกล้องจากทิศตะวันตกไปยังทิศตะวันออกมิได้ เพราะหมุดไม้แก่นที่ระบุขอบเขตของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าไม่สามารถหาพบได้ ประกอบกับด้านทิศตะวันออกเป็นแนวธรรมชาติที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ และตรงกับที่ระบุไว้ในทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ส่วนการที่จะวัดระยะทางจากทิศใต้ไปยังทิศเหนือให้ได้ ๑๐๐ เส้น นั้น ก็ต้องกระทำเช่นเดียวกัน คือ

/ทำหมุดถาวร...

ทำหมุดถาวรในส่วนที่กว้างที่สุดของหัวตลาด แล้วส่องกล้องไปทางทิศเหนือให้ได้ระยะ ๑๐๐ เส้น แล้วจึงทำหมุดถาวร จากนั้นจึงสามารถทำเป็นแผนที่ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ อีกทั้งทบวงการเมืองก็มีได้อำนาจและหน้าที่ในการทำหน้าที่ที่สาธารณประโยชน์ที่ดูแลอยู่ตามระเบียบแล้วทางราชการจะต้องส่งเรื่องการทำแผนที่ที่สาธารณประโยชน์ที่ดูแลอยู่ไปให้กรมที่ดินดำเนินการเท่านั้น เมื่อมีการจัดทำแผนที่อย่างไม่ต้องโดยอาศัยความง่ายในการจัดทำแผนที่ กล่าวคือ ให้ด้านทั้งสี่ด้านจดแนวเขตธรรมชาติทั้งหมด โดยทิศเหนือจดนาขาม ตามทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ ก็เปลี่ยนเป็นหัวขาม และทิศตะวันตกจดโนนดอน ก็แก้ไขเป็นถนนหลวง กรณีนี้เห็นได้ชัดว่ามีการแก้ไขทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ เพราะในปี พ.ศ. ๒๔๗๒ นั้น ย่อมไม่มีการสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) อย่างแน่นอน และเมื่อมีการรังวัดและปิดประกาศ ทางผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็ได้คัดค้านการออกโฉนดที่ดิน

จากมติของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ทางอำเภอเดชอุดมโดยนายอำเภอเดชอุดมเป็นผู้แต่งตั้งขึ้น และทางอำเภอเดชอุดมที่เป็นผู้ดูแลที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่ามาตั้งแต่วันประกาศ คือ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ ก็มีความเห็นว่าขอบเขตของที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าด้านทิศตะวันตกจดแนวเขตเทศบาลเท่านั้น มิได้รวมถึงในเขตเทศบาล ซึ่งในกรณีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องเป็นผู้จัดทำหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินโดยมีแผนที่แนบท้ายให้ตรงกับทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้เพื่อความถูกต้องตามหลักวิชาการ

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การและชี้แจงเพิ่มเติมคัดค้านคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีเนื้อความเช่นเดียวกับคำคัดค้านคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยมีส่วนที่เพิ่มเติม สรุปว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คัดค้านว่าแผนที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเป็นแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกาไม่เป็นความจริง เพราะแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีการะบุเพียงขอบเขตของอำเภอเดชอุดมและอำเภอนาจะหลวยเป็นเขตปฏิรูปที่ดินเท่านั้น อันเป็นมูลเหตุให้เกิดผลตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และจากแผนที่ที่นำมาแสดงแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าก็ไม่ถูกต้องในด้านทิศตะวันตกที่กว้างเกินแนวเขตถนน ซึ่งเข้าไปทับกับโฉนดที่ดินของชาวบ้านที่อยู่อีกด้านหนึ่งของถนนด้วย เพราะอีกด้านของถนนนั้นได้มีการออก

/โฉนดที่ดิน...

โฉนดที่ดินไปแล้วทั้งหมด เมื่อมีการรังวัดและปิดประกาศ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็ได้คัดค้านการออกโฉนดที่ดิน จากมติของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ทางอำเภอเดชอุดมเป็นผู้แต่งตั้ง และอำเภอเดชอุดมซึ่งเป็นผู้ดูแลที่สาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าตั้งแต่วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๗๒ ก็มีความเห็นว่าขอบเขตของที่สาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าด้านทิศตะวันตกจดแนวเขตเทศบาลเท่านั้น มิได้รวมถึงในเขตเทศบาลตามแผนที่ที่สภาตำบลเมืองเดชจัดทำขึ้น โดยผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามนำมากล่าวอ้าง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เข้าดำเนินการในเขตเทศบาลเมืองเดชก็เป็นการกระทำที่ขัดต่อมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ นอกจากนี้ สภาตำบลเมืองเดชมิได้ปฏิบัติตามข้อ ๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลมีส่วนช่วยเหลือควบคุมการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๙ และไปดำเนินการทำแผนที่ที่สาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าขึ้นเองอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการโดยไม่ตรงกับใบขึ้นทะเบียนที่สาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่า อันเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำแผนที่ดังกล่าวมาใช้ดำเนินการและก่อให้เกิดข้อผิดพลาดในขอบเขตที่สาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่า

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การและชี้แจงเพิ่มเติมคัดค้านคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ว่าแผนที่ที่นำมาแสดงขอบเขตการดำเนินการในพื้นที่ที่สาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หากจะเป็นการดำเนินการที่ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว เทศบาลเมืองเดชอุดมที่มีหน้าที่ดูแลที่สาธารณะประโยชน์จะต้องทำเรื่องแจ้งไปยังอธิบดีกรมที่ดินเพื่อขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) และมีแผนที่แนบท้าย เมื่ออธิบดีกรมที่ดินได้รับหนังสือร้องขอออก น.ส.ล. แล้ว ก็จะต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินในพื้นที่ดังกล่าวจัดทำ น.ส.ล. โดยมีแผนที่แนบท้ายตรงกับทะเบียนที่สาธารณะที่ขึ้นทะเบียนไว้ และเทศบาลเมืองเดชอุดมจะมีการเพิกถอนหรือยกเลิกการใช้ประโยชน์ของที่สาธารณะประโยชน์ก็จะต้องนำแผนที่แนบท้าย น.ส.ล. ที่ได้จัดทำขึ้นแล้วนั้นไปประกาศยกเลิก และเมื่อประกาศยกเลิกแล้วผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะต้องสำรวจว่าพื้นที่ดังกล่าวมีส่วนใดขัดต่อพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือไม่ หากมีก็ต้องกันออกจากพื้นที่ดำเนินการ แล้วจึงนำพื้นที่ที่เหลือนั้นไปดำเนินการ ซึ่งผลแห่งการดำเนินการตั้งแต่แรกที่ไม่ถูกต้องทำให้เกิดข้อผิดพลาดคือ ที่สาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าและที่สาธารณะประโยชน์บ้านตลาดได้ขึ้นทะเบียนไว้แปลงละ ๑๐,๐๐๐ ไร่ เท่ากัน กลายเป็น

/มีแผนที่...

มีแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า มีพื้นที่ ๑๐,๗๕๐ ไร่ และแผนที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านตลาดมีพื้นที่ ๔,๓๔๐ ไร่ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ได้กันพื้นที่เขตเทศบาลออกจากพื้นที่ดำเนินการและเข้าดำเนินการในพื้นที่เขตเทศบาล มีผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการขัดต่อมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เนื่องจากการก่อสร้างห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่อยู่ใกล้กับที่สาธารณประโยชน์บ้านตลาด ซึ่งเดิมขึ้นทะเบียนไว้ ๑๐,๐๐๐ ไร่ ปัจจุบันเหลือเพียง ๔,๓๔๐ ไร่ อันอาจเป็นสาเหตุให้มากำหนดขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเพิ่มมากขึ้นกว่าที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ เพราะที่สาธารณประโยชน์ทั้งสองแปลงตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อ้างว่า แผนที่แสดงแนวเขตสีดําและแนวเขตสีแดงเป็นแผนที่สรุปโครงการ ๑ : ๕๐,๐๐๐ ที่ช่างสำรวจรังวัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำขึ้นนั้น ก็ได้เป็นความจริง เพราะในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า โดยมีตัวแทนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เข้าร่วมประชุมด้วย และได้นำแผนที่แสดงขอบเขตดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า และที่สาธารณประโยชน์บ้านตลาดไปแสดงในที่ประชุมและมติที่ประชุมในครั้งนั้นก็มีมติว่าที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทางด้านทิศตะวันตกนั้นมิได้อำนาเขตถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ แต่มีอำนาเขตจดแนวเขตเทศบาลเท่านั้น ในที่ประชุมจึงได้ให้เทศบาลเมืองเดชอุดมนำแผนที่ฉบับดังกล่าวไปลงแนวเขตเทศบาลแล้วส่งให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า โดยนายเมธาฤทธิ์ ชุมมวล ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองช่างเทศบาลเมืองเดชอุดม เป็นผู้ลงแนวเขตในแผนที่ฉบับดังกล่าว อีกทั้งในการเข้าดำเนินการสำรวจรังวัดแนวเขตที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็ได้แจ้งชาวบ้านที่อยู่ในเขตเทศบาลให้รับทราบที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่มีอำนาจเข้าดำเนินการสำรวจรังวัดในเขตเทศบาล เพราะอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จนเป็นเหตุให้มีการร้องเรียนไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเมื่อมีการสอบสวนแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้มีการอ้างสิทธิในการดำเนินการในเขตเทศบาลเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยให้ผู้ใหญ่บ้านประกาศให้ชาวบ้านรับทราบว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ สามารถเข้าดำเนินการในเขตเทศบาลได้

นอกจากนี้ ผลการประกาศเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่อำเภอเดชอุดมในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ มิได้ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เข้าดำเนินการในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า และ

/ที่สาธารณประโยชน์...

ที่สาธารณประโยชน์บ้านตลาดแต่อย่างใด เพราะยังมิได้เพิกถอนที่สาธารณประโยชน์ทั้งสองแปลงดังกล่าว และผลการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ซึ่งมีตัวแทนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นกรรมการร่วมก็มิได้โต้แย้งประการใดในการประชุมเกี่ยวกับขอบเขตด้านทิศตะวันตกจดแนวเขตเทศบาลเท่านั้น มิได้จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้การว่ามิได้เป็นผู้จัดทำแผนที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า แต่เป็นการเข้าดำเนินการตามแผนที่ที่สภาตำบลเมืองเดชเป็นผู้จัดทำขึ้นเพื่อเพิกถอนการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งการทำแผนที่ขึ้นเองดังกล่าวของสภาตำบลเมืองเดชเป็นการขัดต่อกฎกระทรวงและเป็นการทำแผนที่อย่างง่ายโดยมิได้มีการรังวัดตามหลักวิชาการ ทำให้ด้านทั้ง ๔ ด้านจดแนวเขตธรรมชาติโดยประชาชนในพื้นที่มิได้รับทราบ อีกทั้ง ไม่ตรงตามทะเบียนที่สาธารณะ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะเข้าไปดำเนินการในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าได้นั้น ก็ต้องปฏิบัติตามข้อ ๒ ของหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมากที่ มท ๐๔๐๙/ว ๒๖ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๓๕ และการตรวจสอบแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าของคณะกรรมการที่อำเภอเดชอุดมเป็นผู้ดำเนินการนั้นก็ชอบด้วยกฎหมายตามข้อ ๔ ของหนังสือดังกล่าว ส่วนการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นการกระทำผิดในข้อ ๑.๒ ของหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/๖๑๗/๙ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๓๖ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เข้าดำเนินการในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าจากมติที่ประชุมของจังหวัดและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ครั้งที่ ๙/๒๕๓๔ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ ซึ่งมีมติดังกล่าวเกิดขึ้นภายหลังพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงขัดต่อมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และผู้ฟ้องคดีพบว่ามีการออกโฉนดที่ดินในแนวเขตเทศบาล ซึ่งอยู่ในแนวเขตเดียวกับของผู้ฟ้องคดี การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การเพิ่มเติมว่า ตามที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องเป็นผู้จัดทำหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง นั้น อำเภอเดชอุดมจะต้องเป็นผู้ยื่นคำขอให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม ตามนัยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติ

/ให้ใช้ประมวล...

ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ หากไม่มีการยื่นคำขอ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ไม่สามารถออกไปดำเนินการได้ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอยืนยันตามคำให้การเดิม

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การเพิ่มเติมว่า ที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า การทำแผนที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการและขัดแย้งกับทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ระบุไว้ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่าแผนที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเป็นแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินไม่เป็นความจริง เพราะแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกาการระบุเพียงขอบเขตของอำเภอเดชอุดมกับอำเภอนาจะหลวยเป็นเขตปฏิรูปที่ดินเท่านั้น เห็นว่า การออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินแม้จะมีการกำหนดรูปแบบที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกาเป็นเขตอำเภอ แต่ต้องมีการรังวัดทำแผนที่เพื่อกำหนดพื้นที่ดำเนินการ ซึ่งมีการร่วมตรวจสอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ส.ป.ก. เป็นหน่วยงานที่จัดทำแผนที่เขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมที่ดินแต่อย่างใด สำหรับอาณาเขตของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า เห็นว่า นายอำเภอเดชอุดมและหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาในขณะนั้น น่าจะได้มีการมอบหมายให้สภาตำบลดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลมีส่วนช่วยเหลือควบคุมการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๔๑๙ ในการนำชี้แนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเพื่อให้ ส.ป.ก. ประกอบการกำหนดเขตพื้นที่ดำเนินการ ซึ่งเห็นว่าในชั้นที่มีการรังวัดทำแผนที่น่าจะมีการรับรู้ของชาวบ้านแล้วว่าเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ ซึ่งหากชาวบ้านเห็นว่าการรังวัดทำแผนที่ไม่ถูกต้องทับที่ดินของตน ย่อมจะมีการทักท้วงหรือร้องเรียนในกรณีดังกล่าวเสียแต่ในขณะ ส.ป.ก. ตรวจสอบและยืนยันตามรูปแบบที่แนวเขตสีดำเป็นเขตพื้นที่ดำเนินการ ซึ่งเป็นแผนที่ตามที่กฎหมายกำหนดและสามารถนำไปเป็นหลักฐานในการพิจารณาในกรณีต่างๆ ได้ รวมทั้งนำไปประกอบการพิจารณาในกรณีกับผู้ฟ้องคดีขอออกโฉนดที่ดินด้วย

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้การเพิ่มเติมว่า ที่สาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอาจเกิดขึ้นได้จากกรณีต่างๆ ดังนี้ (๑.๑) ได้มาโดยทางนิติกรรม (๑.๒) ได้มาโดยการสงวนหวงห้าม หรือโดยผลของกฎหมาย และ (๑.๓) เกิดขึ้นจากสภาพธรรมชาติ กรณีที่สาธารณประโยชน์ "บ้านเมืองเก่า" เป็นที่หวงห้ามโดยส่วนราชการ (ในขณะนั้น) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีแนวทางการนำที่ดินอันเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินไปปฏิรูปที่ดิน

/ตามหนังสือ...

ตามหนังสือ ด่วนมาก ที่ มท ๐๔๐๙/ว ๒๖ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๓๕ เรื่อง การนำที่ดิน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินมาปฏิรูปที่ดิน ที่ดินราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยสภาพ แม้ไม่มีการขึ้นทะเบียนหรือที่ดินยังไม่ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ก็ถือว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์ที่พลเมืองใช้ร่วมกัน และกรณีที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า โดยขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือที่ดินได้เปลี่ยนสภาพไปจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันแล้วและมีมติสภาตำบลเสนอความเห็น ว่า ควรยกเลิก ที่สาธารณะและมอบให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดำเนินการ และนายอำเภอ ก็เป็นหนึ่งในคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดได้เห็นชอบและส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอนุมัติให้ตามขั้นตอนรายละเอียดตามที่ได้ให้การไปแล้วนั้น และมีหนังสือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/๖๑๗/๙ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๓๖ เรื่อง นโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยคณะกรรมการประสาน การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐส่วนกลาง (กปร. ส่วนกลาง) ได้วางแนวทางว่ารัฐไม่ควร ให้เอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินแก่ผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ ส่วนการดำเนินการออก น.ส.ล. เป็นเพียงขั้นตอนวิธีการดำเนินการออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน เท่านั้น แม้ไม่ได้ออก น.ส.ล. หรือออก น.ส.ล. ได้บางส่วนไม่ทั้งหมดของทะเบียน ที่สาธารณประโยชน์ ส่วนที่เหลือก็คงเป็นสาธารณประโยชน์อยู่ต่อไป ดังนั้น คำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีที่จะต้องดำเนินการออก น.ส.ล. จึงไม่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์แต่อย่างใด และเห็นว่า ส.ป.ก. ได้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมายทุกประการแล้ว การประกาศเป็นเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่อำเภอเดชอุดม ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ เกิดขึ้นก่อนที่กฎหมายได้บัญญัติพื้นที่เขตดำเนินการไม่รวมเขตสุขาภิบาล หรือเขตเทศบาล ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ดังนั้น การดำเนินการของ ส.ป.ก. จึงไม่ขัดต่อ มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

การที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านเรื่องการจัดทำแผนที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ "บ้านเมืองเก่า" และนำไปเป็นเขตดำเนินการนั้น เห็นว่า การเป็นที่สาธารณประโยชน์ขึ้นทะเบียนและมีคำอธิบายบรรยายขอบเขตนั้นก็ต้องใช้ประกอบกับข้อเท็จจริงในพื้นที่ด้วยเป็นหลัก ในการจัดทำแผนที่เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาหรือเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจะยึดถือเป็นเรื่องหลักตายตัวไม่ได้ และก่อนที่ ส.ป.ก. ได้รับมอบที่สาธารณประโยชน์

/ไปดำเนินการ...

ไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินก็เคยมีการนำหลักฐาน ส.ค. ๑ ในบริเวณดังกล่าวไปขออนุญาตออกโฉนดที่ดิน แต่ก็ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้ผู้ยื่นคำขอได้ จนกระทั่งมีการยกเลิกคำขอและให้ ส.ป.ก. ดำเนินการนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงได้อาศัยข้อเท็จจริงดังกล่าวมากล่าวอ้างเรื่องขอบเขตรื้อฟื้นข้อเท็จจริงที่มีประวัติการดำเนินการมาแล้วหลายสิบปี ย่อมเป็นการอาศัยเหตุการณ์ที่ล่วงเลยมานานแล้วและเป็นเรื่องยากที่จะพิสูจน์หลักฐานเรื่องการกำหนดขอบเขตว่า ขอบด้วยหลักวิชาการ เห็นว่า เป็นการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต แต่อย่างไรก็ตาม ส.ป.ก. ได้ดำเนินการชอบด้วยกฎหมายทุกประการ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับหมายแจ้งคำสั่งศาลโดยชอบ และแถลงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่มีประเด็นที่จะชี้แจงเพิ่มเติมตามที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำชี้แจงเพิ่มเติมคำคัดค้านคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ฉบับลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๖ และขอยืนยันตามคำให้การและคำให้การเพิ่มเติมที่ได้ยื่นต่อศาลแล้วทุกประการ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชี้แจงเพิ่มเติมตามคำสั่งศาลว่า ตามหนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) สำนักกฎหมาย กลุ่มคดี ที่ กษ ๑๒๐๔/๓๙๐ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๖ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมและประสานงานให้สำนักจัดการแผนที่และสารบบที่ดิน (สผส.) ดำเนินการวิเคราะห์และอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศในแปลงที่ดินที่มีการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ขอส่งภาพถ่ายทางอากาศแผนที่การใช้ประโยชน์ในที่ดินเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ นอกจากนี้ เป็นไปตามคำให้การและคำให้การเพิ่มเติมทุกประการ

ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าคดีนี้มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีหมายเลขดำที่ ๒๕๕/๒๕๕๕ ของศาลปกครองอุบลราชธานี ระหว่างนางบุญรวม บรรลือ ผู้ฟ้องคดี กับ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม ที่ ๑ กับพวก รวม ๓ คน ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งศาลได้แสวงหาข้อเท็จจริงในคดีดังกล่าว โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมกับทั้งได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญให้ดำเนินการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศเพื่อพิสูจน์ทราบข้อเท็จจริงว่าขอบเขตของ "โนนถ่อน" ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามที่ระบุไว้ในทะเบียนที่รกร้างว่างเปล่าที่ประกาศสงวนหวงห้ามโดยนายอำเภอเดชอุดมเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๒ นั้น อยู่ในบริเวณใดของแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ จนกระทั่งมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลจะพิจารณา

/พิพากษา...

พิพากษาหรือมีคำสั่งได้แล้ว จึงมีคำสั่งเรียกเอกสารในสำนวนคดีดังกล่าวมารวมไว้ในสำนวนคดีนี้ ดังนี้ (๑) คำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ (๒) คำชี้แจงของแขวงทางหลวงอุบลราชธานี ตามหนังสือแขวงทางหลวงอุบลราชธานีที่ ๒ ส่วนที่สุด ที่ คค ๐๖๒๒.๒/บ.๑.๔/๑๘๗๓ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ (๓) คำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามหนังสือลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖ (๔) คำชี้แจงของนายอำเภอเดชอุดม ตามหนังสืออำเภอเดชอุดม ที่ อบ ๐๓๑๘/๒๔๑๐ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และ (๕) รายงานความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตามหนังสือกรมพัฒนาที่ดิน ที่ กษ ๐๘๐๖/๑๖ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ โดยมีข้อเท็จจริง ดังนี้

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงตามหนังสือลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ ว่า การกำหนดแนวเขตที่ดินสาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าและแผนที่กำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ได้จัดทำขึ้นเอง หากแต่เป็นข้อมูลเดิมอยู่ที่อำเภอเดชอุดมหรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นขอบเขตที่ดินสาธารณะประโยชน์ตามทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เคยตรวจสอบขอบเขตที่ดินสาธารณะประโยชน์แปลงดังกล่าว ส่วนแนวเขตที่ดินสาธารณะประโยชน์ถือข้างเคียงที่แจ้งจดไว้ตามทะเบียนเป็นหลัก โดยเฉพาะกรณีข้างเคียงแจ้งจดแนวเขตตามธรรมชาติ เช่น ห้วย แม่น้ำ ลำคลอง เพราะมีอาณาเขตแน่นอน ไม่เปลี่ยนแนว เมื่อเวลาผ่านไปจะยัดระยะซึ่งแจ้งไว้โดยประมาณมิได้ กรณีที่ดินสาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่า ข้างเคียงทิศเหนือแจ้งจด "ห้วยขาม" (นาขาม) ทิศใต้แจ้งจด "ห้วยตลาด" ทิศตะวันออกแจ้งจด "ลำโดม" ซึ่งเป็นแนวเขตตามธรรมชาติที่แน่นอน ส่วนข้างเคียงทิศตะวันตกแจ้งจด "โนนถ่อน" ซึ่งไม่เป็นที่แน่ชัดว่าโนนถ่อนอยู่บริเวณใด และแจ้งระยะทิศตะวันออกไปยังทิศตะวันตก ๑๐๐ เส้น โดยมีหลักไม้แก่นปักไว้ และไม่เป็นที่แน่ชัดว่าหลักไม้แก่นอยู่บริเวณใด นั้น หากต้องวัดระยะจากทิศตะวันออกไปยังทิศตะวันตกจะเริ่มต้นวัดจากจุดใด เห็นว่า การวัดระยะรูปเหลี่ยมใดๆ ต้องวัดระยะของด้านหรือระยะรอบแปลงแต่ละด้าน จะวัดระยะกลางแปลงมิได้ ดังนั้น ด้านทิศเหนือต้องวัดจากจุดที่ห้วยขามไหลบรรจบกับลำโดมไปทางทิศตะวันตก ไปตามแนวห้วยขามจนครบ ๑๐๐ เส้น จะเป็นแนวเขตที่ดินสาธารณะด้านทิศตะวันตก ด้านทิศเหนือ ส่วนด้านทิศใต้ต้องเริ่มวัดจากจุดที่ห้วยตลาดไหลบรรจบกับลำโดมไปทางทิศตะวันตกไปตามแนวห้วยตลาดจนครบ ๑๐๐ เส้น จะเป็นแนวเขตที่ดินสาธารณะด้านทิศตะวันตก ด้านทิศใต้ กรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้จัดทำรูปแผนที่ถูกต้องตรงตามทะเบียนที่รกร้างว่างเปล่าหรือไม่ เห็นว่า รูปแผนที่ด้านทิศเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันออกจด

/ห้วยขาม...

ห้วยขาม ห้วยตลาด และลำโดม ตามลำดับ นั้นถูกต้องแล้ว เพราะเป็นแนวเขตตามสภาพธรรมชาติที่ชัดเจนแน่นอน ส่วนทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๙๑ และหมายเลข ๒๔ เห็นว่าเป็นเรื่องบังเอิญเกินไปที่แนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๒ จะเป็นแนวเขตเดียวกันกับแนวเขตทางหลวงแผ่นดิน สายดังกล่าวเป็นระยะทางยาวประมาณ ๔ กิโลเมตร เพราะทางหลวงแผ่นดินเกิดขึ้น ภายหลังการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ จึงไม่น่าจะเป็นไปได้ที่จะเป็นแนวเดียวกัน การที่ข้างเคียงด้านทิศตะวันตกซึ่งจด "โนนถ่อน" ไม่เป็นที่แน่ชัดว่าอยู่บริเวณใด และหลักไม้แก่น ที่ปักไว้ค้นหาไม่พบ ควรจะรังวัดระยะจากลำโดมไปตามแนวห้วยขาม ๑๐๐ เส้น ซึ่งระยะที่วัดได้ ไม่ถึงแนวเขตทางหลวงแผ่นดิน และถ้าวัดระยะถึงทางหลวงแผ่นดินตามรูปแผนที่ที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำจะได้ระยะประมาณ ๗,๘๐๐ เมตร หรือประมาณ ๑๙๕ เส้น ส่วนระยะ ด้านทิศใต้ของรูปแผนที่วัดระยะได้ประมาณ ๓,๒๐๐ เมตร หรือประมาณ ๘๐ เส้น ซึ่งไม่ถูกต้อง เพราะไม่ตรงตามระยะในทะเบียนที่สาธารณะ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แสดงระยะและเนื้อที่แนวเขต ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามแนวเขตสีดำและแนวเขตสีแดงแล้ว

สำหรับประเด็นการออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๘๓๑๔ ตำบลเมืองเดช ให้แก่นางสุมาลี เรืองกาญจนเศรษฐ์ ซึ่งได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายโดยอาศัยหลักฐาน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เลขที่ ๑๐๔๕ และเลขที่ ๑๓๑๘/๑๐๔๕ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลเมืองเดช เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๘ ข้างผู้ทำการรังวัดได้ออกไปทำการรังวัด ปักหลักเขตที่ดินแปลงนี้แล้ว รายงานว่า "ที่ดินอยู่ในเขตดำเนินการของสำนักงานการปฏิรูป ที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี แต่เดิมที่ดินแปลงนี้อยู่ในเขตที่ทำเลเลี้ยงสัตว์บ้านเมืองเก่า ประกาศหวงห้ามไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ต่อมา ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ มีพระราชกฤษฎีกาประกาศ เป็นพื้นที่ดำเนินการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มี หนังสือสอบถามไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือแจ้งว่าที่ดินแปลงดังกล่าวอยู่ในเขตพื้นที่ดำเนินการโครงการที่สาธารณประโยชน์ บ้านเมืองเก่า แต่ไม่ได้ทำการรังวัดหรือจัดที่ดินให้เนื่องจากผู้ถือครองแจ้งว่าเป็นที่ดิน มีหนังสือสำคัญ (น.ส. ๓) กันไว้เป็นที่ย่อยอาศัย และไม่ได้ปักหลักเขตรูกกล้าที่ดิน ส.ป.ก. จึงไม่คัดค้านการขอออกโฉนดที่ดินดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีความเห็นว่า ที่ดินแปลงนี้ ได้ตรวจสอบแล้วตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินแปลงทำเลเลี้ยงสัตว์ "บ้านเมืองเก่า" ไม่เป็นที่สาธารณประโยชน์เนื่องจากถูกถอนสภาพไปตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน

/เพื่อเกษตรกรรม...

เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๒๖ (๑) ไม่เป็นที่ดินต้องห้ามตามข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุบลราชธานีไม่คัดค้าน อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ออก โฉนดที่ดินได้ จึงได้ลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่นางสุมาลีเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๙

แขวงทางทางอุบลราชธานีที่ ๒ ซึ่งแจ้งตามคำสั่งศาลตามหนังสือลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ ว่า ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ ตอนอุบลราชธานี - เดชอุดม บริเวณตำแหน่งที่ตัดผ่านพื้นที่พิพาท ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้ก่อสร้างเป็นทางลาดยาง แต่ยังไม่แล้วเสร็จ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้เข้าดำเนินการก่อสร้างจนแล้วเสร็จ และมีการขยาย ช่องจราจรเป็น ๔ ช่องในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งก่อนที่จะก่อสร้างเป็น ทางหลวงแผ่นดินไม่มีหลักฐานแสดงว่าเป็นทางสาธารณะมาตั้งแต่เมื่อใด และทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๒๔ ตอนอุบลราชธานี - เดชอุดม บริเวณที่ตัดผ่านพื้นที่พิพาทนั้น ก็มีได้มีการเวนคืนที่ดินในการก่อสร้างแต่อย่างใด

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งแจ้งตามคำสั่งศาลตามหนังสือลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ว่า ก่อนที่ ส.ป.ก. จะนำที่สาธารณประโยชน์แปลงใดไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรมนั้น ที่สาธารณประโยชน์แปลงนั้นต้องไม่มีสภาพเป็นที่สาธารณประโยชน์และ พลเมืองเล็กใช้ร่วมกันแล้ว ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยพิจารณาปัญหา ข้อกฎหมายตามมาตรา ๒๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ว่าเมื่อใดมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับในท้องที่ใดแล้ว พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะมีผลเป็นการถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน แต่พลเมืองเล็กใช้หรือได้เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมือง ใช้ร่วมกันแล้ว และผลการพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวทำให้ที่ดินเหล่านี้ตกอยู่ภายใต้ การดูแลของ ส.ป.ก. และ ส.ป.ก. ได้กำหนดแนวทางการพิจารณาในการนำที่ดินสาธารณสมบัติ ของแผ่นดินไปดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ ๑) ส.ป.ก. จะต้อง มีแผนงาน งบประมาณ และบุคลากรที่จะดำเนินการอย่างเพียงพอ และพื้นที่สาธารณสมบัติ ของแผ่นดินที่พลเมืองเล็กใช้แล้วจะต้องมีสภาพเหมาะสมกับการประกอบเกษตรกรรม ๒) การจัดที่ดินและวิธีการจัดที่ดิน และสิทธิในที่ดินของผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ ในที่ดินจะต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) กำหนด นอกจากนี้ คปก. ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยให้

/ส.ป.ก. ...

ส.ป.ก. จังหวัดดำเนินการรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่จะนำมาปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) พิจารณาว่าที่ดินดังกล่าวสมควรนำมาปฏิรูปที่ดินหรือไม่ หาก คปจ. พิจารณาเห็นสมควรนำมาดำเนินการ ส.ป.ก. จังหวัดจะต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดเพื่อทราบขอบเขต เนื้อที่ เพื่อให้ได้หลักฐานของที่ดินและหลักฐานการเลิกใช้ประโยชน์ของที่ดินนั้น แล้วส่งเรื่องให้ ส.ป.ก. เพื่อขออนุมัติต่อ คปจ. หลังจากได้รับอนุมัติให้ ส.ป.ก. จังหวัดดำเนินการปฏิรูปที่ดินเช่นเดียวกับที่ดินของรัฐประเภทอื่น

การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในท้องที่ดังกล่าวเริ่มต้นจากมีราษฎรได้บุกรุกเข้าไปทำประโยชน์ในพื้นที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ซึ่งมีการขึ้นทะเบียนไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๒ อันเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ที่ดินเสื่อมสภาพไม่เหมาะสมที่จะเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกันอีกต่อไป เพราะมีการบุกรุกจับจองกันเต็มพื้นที่ ซึ่งแต่เดิมการดูแลพื้นที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยกระทรวงมหาดไทย และเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว สภาตำบลเมืองเดช จึงได้มีการประชุมร่วมกันและได้มีมติให้ยกเลิกการใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๓๐ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๐ และ คปจ. โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีเป็นประธาน นายอำเภอทุกอำเภอเป็นกรรมการ และปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ ได้มีมติให้ความเห็นชอบนำพื้นที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวมอบให้ ส.ป.ก. นำไปปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป และต่อมาได้มีการนำเสนอ คปจ. ให้พิจารณาอนุมัติในคราวประชุม ครั้งที่ ๘/๒๕๓๔ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ ตามลำดับ ในการนี้ ส.ป.ก. ได้นำที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามมติ คปจ. ครั้งที่ ๘/๒๕๓๔ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ โดยมีมติดังกล่าวไม่มีการกันพื้นที่เขตเทศบาลตำบลเมืองเดชออกจากเขตปฏิรูปที่ดิน ประกอบกับมติสภาตำบลไม่ได้กันพื้นที่เขตเทศบาลไว้เช่นกัน บริเวณพื้นที่ที่อยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าจึงเป็นกรรมสิทธิ์ของ ส.ป.ก. ตามมาตรา ๓๖ ทวิ และการที่เจ้าหน้าที่ของ ส.ป.ก. ได้กันพื้นที่บริเวณเทศบาลตำบลเมืองเดชไว้ในขณะทำการสำรวจจริงวัด จึงเป็นการกันไว้ด้วยความเข้าใจไม่ถูกต้อง เนื่องจากกรณีนี้เป็นการนำที่สาธารณประโยชน์มาดำเนินการปฏิรูปที่ดินไม่ใช่กรณีประกาศเขตทั้งอำเภอที่ต้องกันเขตเทศบาลและเขตสุขาภิบาลออกจากเขตปฏิรูปที่ดิน การปรับปรุงแนวเขตที่จังหวัดทราบมาก่อนจึงไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ และหากแม้ว่า

/จะสามารถ...

จะสามารถกันเขตเทศบาลออกจากเขตปฏิรูปที่ดินได้ พื้นที่บริเวณนี้ก็ยังคงสภาพเป็น
ที่สาธารณประโยชน์ ซึ่งไม่สามารถดำเนินการออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินได้

ส่วนการกำหนดรูปแบบที่ เริ่มต้นโดยนำเอกสารหลักฐานขึ้นทะเบียน
ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าจากอำเภอเดชอุดม ที่ได้ระบุระยะและขอบเขตไว้โดยประมาณ
ดังนี้ ทิศเหนือกว้าง ๑๐๐ เส้น จดนาขาม ทิศใต้กว้าง ๑๐๐ เส้น จดห้วยตลาด ทิศตะวันออก
กว้าง ๑๐๐ เส้น จดลำโดม ทิศตะวันตกกว้าง ๑๐๐ เส้น จดโนนถ่อน มีเสาไม้แก่นเป็นเขต
ทุกมุมทิศ เห็นได้ว่าจำนวนเนื้อที่เป็นการประมาณการ อาจมีความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจาก
ทิศตะวันออกจดลำโดม และทิศใต้จดห้วยตลาด ซึ่งเป็นแนวธรรมชาติและการเริ่มจัดทำ
แผนที่โดยวัดระยะกำหนดรูปแบบที่น่าจะเริ่มต้นจากทิศตะวันตก เพราะเป็นแนวเส้นตรง
ประกอบกับบริเวณตรงข้ามของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม)
เรียกว่าโนนถ่อน ซึ่งตรงกับเอกสารการขึ้นทะเบียนว่าทิศตะวันตกจดโนนถ่อน ส่วนโนนถ่อนนั้น
คำว่าโนน หมายถึง ที่สูง ภาษาอีสานเรียกโนน หรือเนิน คำว่า ถ่อน เป็นต้นไม้ชื่อต้นถ่อน
บริเวณกว้างยาวเท่าใดไม่ทราบ และจะเป็นแนวเดียวกันกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔
(อุบลราชธานี - เดชอุดม) หรือไม่นั้น โดยปกติหรือโดยธรรมชาติของการสร้างถนนหลวง
บรรพบุรุษไทยในสมัยก่อน ย่อมจะสร้างให้ผ่านที่สูง (โนน, เนิน) เพื่อความสะดวกและ
เพื่อประโยชน์ในหลายด้าน เช่น ประหยัดงบประมาณ ไม่ต้องถมที่ ปลอดภัยจากการถูกน้ำท่วม
ในหน้าน้ำหลาก หากจะก่อสร้างถนนผ่านที่ลุ่มก็จะสร้างสะพานเป็นต้น จึงเห็นว่าโนนถ่อน
กับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ต้องเป็นบริเวณเดียวกัน
แต่ขณะประกาศขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์จะมีการสร้างถนนผ่านหรือไม่เท่านั้น
ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสร้างถนนนี้น่าจะสอบถามประวัติการก่อสร้างจากกรมทางหลวง ทั้งนี้
ในการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์นั้นมีข้อสังเกตอยู่หลายพื้นที่ เช่น ที่สาธารณประโยชน์
บ้านตลาดและที่สาธารณประโยชน์ท่าโพธิ์ศรีต่างก็กำหนดเนื้อที่กว้าง ๑๐๐ เส้น ยาว ๑๐๐ เส้น
เหมือนกัน จึงน่าเชื่อว่าเป็นการกำหนดขอบเขตและเนื้อที่ไว้โดยประมาณการเท่านั้น
เพราะเมื่อไปรังวัดในพื้นที่จะเห็นได้ว่ามีแนวธรรมชาติเป็นตัวกำหนดและไม่มีจุดเริ่มต้น
ในการรังวัด และการให้แสดงระยะแต่ละด้านของแผนที่ว่าในแต่ละด้านมีความยาวกี่เส้นนั้น
ไม่สามารถกำหนดได้เนื่องจากมีสภาพตามแนวธรรมชาติ ที่สาธารณประโยชน์ไม่เป็น
รูปสี่เหลี่ยมทรงเรขาคณิต ส่วนเนื้อที่ตามแนวเส้นที่ติดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔
(อุบลราชธานี - เดชอุดม) มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓,๖๐๐ ไร่ และอีกเส้นที่ไม่ติดทางหลวง

/แผ่นดินหมายเลข...

แผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) เนื้อที่ประมาณ ๑๑,๘๐๐ ไร่ เหตุที่มีแผนที่ตามบริเวณพื้นที่สีแดงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างต่อศาลเป็นการกำหนดระยะขอบเขตเทศบาลเมืองเดช เพื่อใช้ในการขออนุญาตใช้พื้นที่เพื่อก่อสร้างสำนักงานเทศบาลเมืองเดช เห็นว่าเป็นการอ้างโดยเข้าใจคลาดเคลื่อน ส่วน “นาขาม” กับ “ห้วยขาม” สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นชื่อเดียวกัน ซึ่งอยู่ทางด้านทิศเหนือของรูปแผนที่ เหตุที่เรียกชื่อฟ้องหรือคล้ายกันนั้น ในภาษาท้องถิ่นอีสานมักจะเรียกชื่อตามลักษณะเด่นทางภูมิศาสตร์ กล่าวคือ ที่บริเวณดังกล่าวมีจุดเด่นหรือลักษณะเด่นอาจมีต้นมะขามมาก คนในชุมชนท้องถิ่นหมู่บ้านหรือตำบลนั้นจะเรียกชื่อลำห้วย ทุ่งนา หนองน้ำ ตามลักษณะเด่นนั้น เช่น นาขาม ทุ่งขาม ห้วยขาม เป็นต้น

นอกจากนี้ รูปแผนที่การขึ้นทะเบียนของที่สาธารณประโยชน์อาจปรากฏอยู่ที่สุขาภิบาลเมืองเดช เทศบาลตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม หรือสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม และการยื่นคำร้องขอออกโฉนดที่ดินจะต้องตรวจสอบความชอบของ ส.ค. ๑ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ ณ สำนักงานที่ดิน หรือกรมที่ดิน หากบริเวณนี้มีใช้ที่สาธารณประโยชน์ ราษฎรที่ครอบครองและมี ส.ค. ๑ หรือ น.ส. ๓ ก็น่าจะมีการขอออกโฉนดที่ดินมานานแล้ว เนื่องจากกรมที่ดินได้มีโครงการออกโฉนดที่ดินให้ราษฎรในท้องที่อำเภอเดชอุดมมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๘ และติดต่อกันมาหลายครั้งหลายคราวแล้ว อนึ่ง หากฟังว่า ส.ค. ๑ ออกมาโดยชอบโดยไม่ทับที่สาธารณประโยชน์หรือมีมาก่อนการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ มิได้หมายความว่าจะได้จำนวนเนื้อที่เท่ากับที่กำหนดใน ส.ค. ๑ เพราะจากการแปลวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศ เห็นได้เป็นประจักษ์ชัดแจ้งว่าไม่ได้มีการทำประโยชน์ในพื้นที่เดิมแปลง สำหรับการสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ในช่วงบริเวณดังกล่าว อาจมีข้อมูลและพยานหลักฐานเพิ่มเติมที่อาจแสดงได้ว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่สาธารณะ เพราะการสร้างทางหลวงแผ่นดินจะต้องมีพระราชกฤษฎีกาสั่งรื้อรังวัดที่ดินเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน และหรือพระราชกฤษฎีกาเวนคืนที่ดินดังกล่าว ซึ่งในชั้นการตราพระราชกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้องดังกล่าวอาจมีการระบุไว้ในพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่ อย่างไร เป็นต้น

อำเภอเดชอุดมชี้แจงตามคำสั่งศาลตามหนังสือลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ว่า การกำหนดเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าและแผนที่กำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน (ตามขอบเส้นสีดำ) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ได้จัดทำขึ้นเอง หากแต่เป็นข้อมูลเดิม

/อยู่ที่...

อยู่ที่อำเภอเดชอุดมหรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นขอบเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ตามทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ สำหรับหลักฐานการตรวจสอบขอบเขตที่ดินสาธารณประโยชน์หรือมีการนำชี้แนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อให้ ส.ป.ก. ใช้ประกอบการกำหนดเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน นั้น ไม่ปรากฏหลักฐานอยู่ที่อำเภอแต่อย่างใด ส่วนรูปแผนที่ เนื้อที่ และระยะขอบเขตที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าขอบเส้นสีดำ นั้น ไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าตรงตามทะเบียนที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่นายอำเภอเดชอุดมได้มีการประกาศสงวนหวงห้ามเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ ที่แจ้งว่าทิศเหนือกว้าง ๑๐๐ เส้น จดนาขาม ทิศใต้กว้าง ๑๐๐ เส้น จดห้วยตลาด ทิศตะวันออกกว้าง ๑๐๐ เส้น จดลำโดม และทิศตะวันตกกว้าง ๑๐๐ เส้น จดโนนถ่อนหรือไม่ เพราะในทะเบียนที่ดินรกร้างว่างเปล่าเป็นการประมาณการว่าทุกด้านกว้าง ๑๐๐ เส้น ยากต่อการหาจุดเริ่มต้นในการรังวัด ส่วนกรณีข้างเคียงที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า โดยเฉพาะด้านทิศเหนือตามหลักฐานทะเบียนที่ดินรกร้างว่างเปล่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ แจ้งจดนาขาม และด้านทิศตะวันตกแจ้งจดโนนถ่อน แต่รูปแผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเปลี่ยนไปจากเดิม กล่าวคือ ด้านทิศเหนือกลับจดห้วยขามและทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ซึ่งจากการสอบถามผู้ใหญ่บ้านและราษฎรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บ้านโนนทรัพย์ หมู่ที่ ๒๕ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่ติดกับโนนถ่อนและทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) นำเชื่อได้ว่าห้วยขามกับนาขาม เป็นชื่อเดียวกันและนำเชื่อว่าข้างเคียงที่สาธารณประโยชน์ทั้งสองด้านที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำขึ้นถูกต้องตรงตามหลักฐานทะเบียนที่นายอำเภอเดชอุดมประกาศสงวนหวงห้าม และจากการสอบถามผู้ใหญ่บ้านและราษฎรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บ้านโนนทรัพย์ หมู่ที่ ๒๕ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม ได้ยืนยันว่าบริเวณโนนถ่อน คือ บริเวณถนนสาย ๒๔ อยู่ติดกับทางเข้าหมู่บ้านโนนทรัพย์ เป็นแนวเดียวกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม)

นางเสริมสุข กาพภักดี นักวิชาการแผนที่ภาพถ่ายชำนาญการ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พยานผู้เชี่ยวชาญตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้น อ่าน แปล ดีความภาพถ่ายทางอากาศเพื่อพิสูจน์ทราบข้อเท็จจริงว่าขอบเขตของโนนถ่อน ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามที่ระบุไว้ในทะเบียนที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่ประกาศสงวนหวงห้ามโดย

/นายอำเภอเดชอุดม...

นายอำเภอเดชอุดม เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๒ นั้น อยู่ในบริเวณใดของแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ สรุปได้ว่า การตรวจสอบ "โนนถ่อน" ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ในแผนที่ภูมิประเทศ ระวาง ๖๐๓๘ IV มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ซึ่งระวาง อำเภอเดชอุดม ลำดับชุด L ๗๐๑๘ พิมพ์ครั้งที่ ๑ - RTSD (รวบรวมข้อมูลถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๒) และลำดับชุด L ๗๐๑๗ พิมพ์ครั้งที่ ๑ - RTSD (รวบรวมข้อมูลถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๒) ของกรมแผนที่ทหาร ไม่ปรากฏในแผนที่ฯ จึงทำการลงพื้นที่ระหว่างวันที่ ๑๓ ถึงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ เพื่อหาข้อมูล เพิ่มเติม จากการสอบถามชาวบ้านและผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่สาธารณประโยชน์ บ้านเมืองเก่าและที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงปรากฏว่า ๑) นางคำมล แสนทวีสุข อายุ ๗๐ ปี และนายธวัช แสนทวีสุข อายุ ๗๘ ปี เกิดที่อำเภอพิบูลมังสาหาร อพยพไปอยู่ที่อำเภอเดชอุดม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ เล่าให้ฟังว่า "โนนถ่อน" เป็นเนินเตี้ยๆ อยู่ถัดจากห้วยขามขึ้นไปทางทิศเหนือ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ มีการทำนา เลี้ยงวัว เลี้ยงควาย ไม่มีคนอยู่อาศัย ๒) นางมี มะตอง อายุ ๙๐ ปี อพยพมาจากจังหวัดสุรินทร์ ตั้งแต่อายุ ๗ ปี มีอาชีพทำนา เล่าให้ฟังว่า "โนนถ่อน" เป็นเนินเตี้ยๆ อยู่ถัดจากห้วยขามขึ้นไปทางทิศเหนือ ๓) นายกอง จันทรพันธ์ อายุ ๘๑ ปี เกิดที่อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดมหาสารคาม (ที่ถูกคือ จังหวัดอุบลราชธานี) อพยพไปอยู่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เล่าให้ฟังว่า "โนนถ่อน" เป็นเนินเตี้ยๆ อยู่ถัดจากห้วยขามขึ้นไปทางทิศเหนือ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นป่าไม้ มีการทำนา และยังอธิบายคำว่า "ถ่อน" ว่าเป็นชื่อของต้นไม้ ชนิดหนึ่งมีลักษณะคล้ายต้นมะรุมาขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก ไม่มีบ้านคนอาศัยอยู่ แต่มีถนนตัดผ่าน ๔) นายทองเพชร ทะวงษา อายุ ๗๔ ปี เป็นอดีตผู้ใหญ่บ้าน ย้ายไปอยู่ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ เล่าให้ฟังว่า "โนนถ่อน" เป็นเนินเตี้ยๆ อยู่เลยสะพานข้ามห้วยขามไปทางทิศเหนือ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และมีการทำนา เคยเห็นหลักไม้แก่นปักเป็นแนวเขตที่สาธารณะ ๕) นายแสง จันทรพวง อายุ ๗๐ ปี เล่าให้ฟังว่า เคยเห็นเสาปูนหน้า ๖ นิ้ว หรือหน้า ๗ นิ้ว เขียนว่า "ที่สาธารณประโยชน์" ปักอยู่เสาะห้วยขาม เดิมเป็นของบ้านตลาด หมู่ที่ ๒ ทั้งหมด สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ไม่มีผู้คนอาศัยอยู่ และ ๖) นางราตรี จันท์ อายุ ๗๓ ปี ซึ่งอพยพไปอาศัยอยู่บริเวณโนนถ่อนเป็นคนแรกโดยทำอาชีพโรงสีข้าว ต่อมาเลิกกิจการ แล้วมาทำการค้าขายเล็กๆ น้อยๆ เล่าให้ฟังว่า "โนนถ่อน" อยู่เลยสะพานข้ามห้วยขาม ไปทางทิศเหนือ และเป็นบริเวณเดียวกับที่ดินตั้งบ้านเรือนอยู่ในปัจจุบันจนถึงปากทางเข้า หมู่บ้านโนนทรัพย์ ไม่มีผู้ใดอาศัยอยู่ มีสภาพเป็นป่าไม้และมีการทำนาบางส่วน และจากการ วิเคราะห์ข้อมูลในสนาม ประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม Arc GIS โดยการนำ

/เส้นชั้นความสูง...

เส้นชั้นความสูง ที่มีช่วงชั้นความต่างชั้นละ ๒ เมตร ของกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ มาซ้อนทับลงบนแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ ปี พ.ศ. ๒๔๙๖ พ.ศ. ๒๕๑๘ และ พ.ศ. ๒๕๔๕ และลงบนแผนที่ภูมิประเทศ ราว ๖๐๓๘ IV มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ชื่อระวาง อำเภอเดชอุดม ลำดับชุด L ๗๐๑๘ พิมพ์ครั้งที่ ๑ - RTSD (รวบรวมข้อมูลถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๒) และลำดับชุด L ๗๐๑๗ พิมพ์ครั้งที่ ๑ - RTSD (รวบรวมข้อมูลถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๒) ของกรมแผนที่ทหาร พร้อมลงรูปแปลงที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๓๓๔ (ของนางบุญรวม บรรลือ) ซึ่งตั้งอยู่ใกล้เคียงกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี และลงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี บริเวณที่ชาวบ้านต่างเห็นพ้องกันว่า เป็นที่ตั้งของ “โนนถ่อน” มีลักษณะ ดังนี้ ๑) ปี พ.ศ. ๒๔๙๖ จากสะพานข้ามห้วยขามขึ้นไป ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) มีการทำนาสองข้างถนน และเลยไปจนถึงเส้นชั้นความสูงที่ ๑๓๘ จากระดับทะเลปานกลางยังมีสภาพเป็นป่าไม้ ๒) ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ จากสะพานข้ามห้วยขามขึ้นไปทางด้าน ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) จนถึงปากทางเข้าบ้านโนนทรัพย์ มีการทำนาสองข้างถนนและมีบ้านอยู่ทางด้านซ้ายของถนน ประมาณ ๓ หลัง แทบไม่มีสภาพป่าหลงเหลือ ๓) ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ จากสะพานข้ามห้วยขาม ขึ้นไปทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ทางฝั่งซ้ายของถนนจนถึงปากทางเข้าบ้านโนนทรัพย์ ปรากฏเป็นบ้านเรือนตั้งอยู่ เป็นระยะๆ ประมาณ ๓ ถึง ๔ หลัง ทางฝั่งขวาของถนนปรากฏกลุ่มบ้านอยู่ ๒ กลุ่ม กลุ่มละ ประมาณ ๒ ถึง ๓ หลัง โดยกลุ่มแรกอาศัยอยู่ถัดจากห้วยขามขึ้นไปทางด้านทิศเหนือเล็กน้อย ส่วนกลุ่มที่ ๒ อยู่ตรงกลางระหว่างห้วยขามกับทางแยกเข้าบ้านโนนทรัพย์ พื้นที่ส่วนใหญ่ มีการทำนา และปลูกไม้ยืนต้นประเภทยูคาลิปตัสอยู่ติดกับทางแยกเข้าบ้านโนนทรัพย์ ไม่มีสภาพป่า

โดยสรุป จากการสอบถามผู้สูงอายุที่สามารถจดจำข้อมูลในอดีตได้ดี และอาศัยอยู่ในบริเวณที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าต่างให้ข้อมูลตรงกันว่า “โนนถ่อน” อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของห้วยขาม เป็นเนินเตี้ยๆ สภาพพื้นที่เป็นป่าไม้ มีการทำนาและมีถนนตัดผ่าน (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ในปัจจุบัน) ประกอบการซ้อนทับเส้นชั้นความสูงลงบนแผนที่ภูมิประเทศและแผนที่ภาพถ่ายฯ อยู่สูงจากระดับทะเลปานกลางประมาณ ๑๓๒ ถึง ๑๓๘ เมตร หรือจากการวัดด้วย GPS จะสูงประมาณ ๑๔๕ เมตร

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดียื่นคำแถลงเป็นหนังสือต่อศาลปกครองชั้นต้นในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก ความว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะคัดค้านการออกโฉนดที่ดินได้ จะต้องตรวจสอบและพิสูจน์ให้ได้เสียก่อนว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ยื่นขอออกโฉนดที่ดินอยู่ในแผนที่แนบท้ายหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าจริงหรือไม่ และไม่อาจใช้แผนที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มาพิจารณา และที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้การว่า มิได้เป็นผู้จัดทำแผนที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าขึ้นเอง แต่ได้แผนที่มาจากสภาตำบลเมืองเดชที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการลงมติเพิกถอนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า เมื่อสภาตำบลเมืองเดชมีมติเพิกถอนแล้ว จึงส่งเรื่องพร้อมแผนที่ไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อดำเนินการต่อไป ผู้ฟ้องคดีได้ไปขอตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวจากองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเดช โดยได้พบกับนิติกรและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเดช ต่างก็ให้ข้อมูลตรงกันว่า ๑) ไม่มีข้อมูลการลงมติให้เพิกถอนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า และไม่มีแผนที่ที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว ๒) ไม่มีกฎหมายใดบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเดชเป็นผู้จัดทำแผนที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า และ ๓) ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเดชยังไม่มีฝ่ายช่างและไม่มีอุปกรณ์ในการรังวัดทำแผนที่ นอกจากนี้ เมื่อประชาชนยื่นขอออกโฉนดที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงว่า เป็นพื้นที่ดำเนินการตามแผนที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อันมีผลให้เอกสารครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) นั้น ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแต่อย่างใด แต่จากการตรวจสอบพบว่าแผนที่ดังกล่าวไม่ตรงกับการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า จึงได้ขอให้ตรวจสอบความถูกต้องของแผนที่และพิสูจน์ว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่ในแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ในปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ว่าทิศตะวันตกจดโนนท่อน มีหมุดไม้แก่นปักเป็นหลักฐาน กว้าง ๑๐๐ เส้น จดลำโคมใหญ่ทางทิศตะวันออกนั้น ถูกต้องตามแผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำมาแสดงแล้วคัดค้านการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีนั้น จริงหรือไม่ เพราะผู้ฟ้องคดีเชื่อว่าทิศตะวันตกที่เป็นแนวถนน นั้นมิใช่โนนท่อนตามที่ระบุไว้ในทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าในปี พ.ศ. ๒๔๗๒

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ ๘ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันของอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นที่สำหรับให้สัตว์อาศัยน้ำและหญ้า เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ โดยนายอำเภอเดชอุดม

/(ในขณะนั้น)...

(ในขณะนั้น) เป็นผู้ประกาศหวงห้าม ระบุอาณาเขตด้านทิศเหนือกว้าง ๑๐๐ เส้น จดนาขาม ทิศใต้กว้าง ๑๐๐ เส้น จดห้วยตลาด ทิศตะวันออกกว้าง ๑๐๐ เส้น จดลำโดม และทิศตะวันตก กว้าง ๑๐๐ เส้น จดโนนถ่อน มีเสาไม้แก่นเป็นเขตทุกมุมทิศ กรณีจึงเป็นการดำเนินการ เพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยผลของกฎหมายก่อนที่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่า อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ใช้บังคับ (ก่อนวันที่ ๘ เมษายน ๒๔๗๘) ขณะนั้นไม่มีกฎหมายหรือระเบียบ กำหนดแบบหรือวิธีสงวนหวงห้ามไว้ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงตามกรณีพิพาทได้มีการประกาศ หวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าโดยนายอำเภอท้องที่ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นายอำเภอจึงมีอำนาจออกประกาศสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐให้เป็นที่ดินสำหรับพลเมือง ใช้ร่วมกันได้ จึงมีผลทำให้ที่ดินภายในขอบเขตของการประกาศพื้นที่หวงห้าม ซึ่งไม่มีบุคคล ใดมีสิทธิครอบครองอยู่ก่อนวันที่ประกาศเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังนั้น การประกาศ สงวนหวงห้ามที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าโดยนายอำเภอเดชอุดม เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ จึงชอบด้วยกฎหมาย

โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อ้างว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขต ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ซึ่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ส.ป.ก. ได้นำไปดำเนินการปฏิรูป ที่ดินหลังจากที่สภาตำบลเมืองเดชได้มีมติยกเลิกการใช้ประโยชน์ร่วมกันเพื่อมอบให้ ส.ป.ก. นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดิน กรณีจึงมีประเด็นต้องวินิจฉัยต่อไปว่า แผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินแนบท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขต ที่ดินในท้องที่อำเภอเดชอุดม และอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑ (แผนที่แสดงขอบเขตเส้นสีด้า) ถูกต้องตรงตามหลักฐานทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ บ้านเมืองเก่าที่นายอำเภอเดชอุดมประกาศหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ หรือไม่ เห็นว่า การระบุขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามทะเบียนสงวนหวงห้าม ด้านทิศเหนือกว้าง ๑๐๐ เส้น จดนาขาม ทิศใต้กว้าง ๑๐๐ เส้น จดห้วยตลาด ทิศตะวันออก กว้าง ๑๐๐ เส้น จดลำโดม และทิศตะวันตกกว้าง ๑๐๐ เส้น จดโนนถ่อน มีเสาไม้แก่น เป็นเขตทุกมุมทิศ ตลอดจนถึงที่สาธารณประโยชน์บ้านตลาดและที่สาธารณประโยชน์ท่าโพธิ์ศรี ที่นายอำเภอเดชอุดมได้ประกาศสงวนหวงห้ามในคราวเดียวกันต่างก็กำหนดขนาด ความกว้าง ๑๐๐ เส้น ยาว ๑๐๐ เส้นทุกด้านเท่ากัน จึงเห็นได้ว่าการกำหนดขอบเขต

/ที่สาธารณประโยชน์...

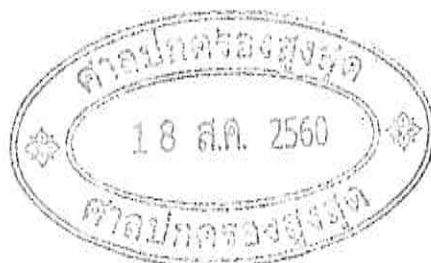
ที่สาธารณประโยชน์ทั้งสามแปลงต่างมีลักษณะเป็นการประมาณการโดยยึดแนวเขต
 ธรรมชาติเป็นจุดสังเกตเท่านั้น ซึ่งอาจมีความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากมิได้ทำการรังวัด
 ดังนั้น รูปแปลงที่ดินตามความเป็นจริงจึงไม่ได้มีลักษณะเป็นรูปเหลี่ยมทรงเรขาคณิต
 หากแต่มีลักษณะคดเคี้ยวไปตามแนวเขตของธรรมชาติ การพิจารณาขอบเขตของ
 ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าจึงต้องพิจารณาจากขอบเขตตามที่ได้มีการประกาศ
 สงวนหวงห้ามไว้เดิมเป็นสำคัญ เมื่อคดีนี้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายรับตรงกันว่าขอบเขตของ
 ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา กับทะเบียน
 สงวนหวงห้ามของนายอำเภอเดชอุดมถูกต้องตรงกัน ๒ ด้าน กล่าวคือ ด้านทิศใต้จด
 ห้วยตลาด และทิศตะวันออกจดลำโดม ซึ่งเป็นแนวเขตตามลำน้ำธรรมชาติอยู่แล้ว
 แต่ด้านที่มีปัญหาโต้แย้งกัน คือ ด้านทิศเหนือกว้าง ๑๐๐ เส้น ตามทะเบียนสงวนหวงห้าม
 แจ้งจดนาขาม แต่ตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา แจ้งจดห้วยขาม และด้านทิศตะวันตก
 กว้าง ๑๐๐ เส้น ตามทะเบียนสงวนหวงห้ามแจ้งจดโนนถ่อน แต่ตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา
 ระบุว่าจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) พิจารณาแล้วเห็นว่า
 กรณีด้านทิศเหนือของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าซึ่งหลักฐานทะเบียนสงวนหวงห้าม
 แจ้งจดนาขาม แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำแผนที่เพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการ
 ปฏิรูปที่ดินแนบท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑
 แจ้งจดห้วยขาม นั้น จึงมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่า “ห้วยขาม” กับ “นาขาม” เป็นบริเวณ
 เดียวกันหรือไม่ ซึ่งนายอำเภอเดชอุดมชี้แจงว่า จากการสอบถามผู้ใหญ่บ้านและราษฎร
 ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บ้านโนนทรัพย์ หมู่ที่ ๒๕ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัด
 อุบลราชธานี ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่ติดกับโนนถ่อนและทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔
 (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ต่างให้ถ้อยคำยืนยันว่า “นาขาม” กับ “ห้วยขาม” เป็นชื่อเรียก
 บริเวณพื้นที่เดียวกันโดยอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับคำอุทธรณ์ของ
 ผู้ฟ้องคดี ฉบับลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ ที่ว่าแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า
 ด้านทิศเหนือจดนาขาม (ห้วยขาม) ทิศใต้จดห้วยตลาด และด้านทิศตะวันออกจดลำโดม
 เป็นแนวเขตตามธรรมชาติที่ชัดเจนอยู่แล้ว แสดงให้เห็นว่าข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้างเคียง
 ด้านทิศเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันออก ผู้ฟ้องคดีรวมทั้งประชาชนในพื้นที่ต่างยอมรับว่า
 “ห้วยขาม” กับ “นาขาม” เป็นบริเวณเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ตำแหน่งที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีขอออก
 โฉนดที่ดินอยู่ไกลจากแนวเขตด้านจด “ห้วยขาม” หรือ “นาขาม” กรณีจึงเห็นได้ว่าตำแหน่ง

/ที่ตั้ง...

ที่ตั้งของ “ห้วยขาม” หรือ “นาขาม” ไม่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับขอบเขต หรือจำนวนเนื้อที่ของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด

กรณีจึงมีประเด็นต้องพิจารณาเฉพาะแนวเขตด้านที่มีปัญหาโต้แย้งคือ ด้านทิศตะวันตก ซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ใช้อำนาจกำหนดขอบเขตที่ดินที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่ยึดตามแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าโดยไม่ถูกต้องตรงตามหลักฐานทะเบียนสงวนหวงห้ามฯ กล่าวคือ ตามทะเบียนหวงห้ามด้านทิศตะวันตกแจ้งจด “โนนถ่อน” แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกากลับระบุด้านทิศตะวันตกแจ้งจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ทำให้พื้นที่ตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา ขยายไปครอบคลุมที่ดินของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงมีประเด็นต้องพิจารณาว่า “โนนถ่อน” ที่ระบุไว้ในทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวตั้งอยู่บริเวณใด และเป็นบริเวณเดียวกันกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ช่วงบริเวณทางแยกเข้าบ้านโนนทรัพย์ หมู่ที่ ๒๕ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นบริเวณที่อยู่ด้านทิศเหนือมุมตะวันตกของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าหรือไม่ จึงจะพิจารณาได้ว่าแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา (ตามขอบเขตแสดงแนวเส้นสีดำ) ถูกต้องตรงกับทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าหรือไม่ เห็นว่า เมื่อพิจารณารูปแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ฉบับที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้เสนอขออนุมัติพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ตลอดจนแผนที่ฉบับที่พยานผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นในการกำหนดตำแหน่งของ “โนนถ่อน” พร้อมทั้งรายงานในการลงไปตรวจสอบพื้นที่บริเวณโนนถ่อนว่า จากการสอบถามผู้สูงอายุที่สามารถจดจำข้อมูลในอดีตได้ดีและอาศัยอยู่ในบริเวณที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ต่างให้ข้อมูลตรงกันว่า “โนนถ่อน” อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของห้วยขาม เป็นเนินเตี้ยๆ สภาพพื้นที่เป็นป่าไม้ มีการทำนาและมีถนนตัดผ่าน (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ในปัจจุบัน) ประกอบการซ้อนทับเส้นชั้นความสูงลงบนแผนที่ภูมิประเทศและแผนที่ภาพถ่ายฯ อยู่สูงจากระดับทะเลปานกลางประมาณ ๑๓๒ ถึง ๑๓๘ เมตร หรือจากการวัดด้วย GPS จะสูงประมาณ ๑๔๕ เมตร ปรากฏตามแผนที่แสดงบริเวณโนนถ่อนแนบท้ายรายงานการพิสูจน์ทราบข้อเท็จจริงขอบเขต “โนนถ่อน” ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานีบนแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ของพยานผู้เชี่ยวชาญ แล้วจะเห็นได้ว่า ตำแหน่งที่ตั้งของโนนถ่อนกับแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี -

/เดชอุดม)...

เดชอุดม) ชาวบริเวณทางแยกเข้าบ้านโนนทรัพย์ หมู่ที่ ๒๕ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นบริเวณที่อยู่ด้านทิศเหนือมุมตะวันตกของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำขึ้น และจัดแจ้งเป็นแนวเขตด้านทิศตะวันตกของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่ามีลักษณะใกล้เคียงอย่างยิ่ง กล่าวคือ แนวทางหลวงช่วงดังกล่าวเริ่มต้นจากทางทิศใต้แล้วเฉียงขึ้นไปทางทิศเหนือไปจดกับตำแหน่งของโนนถ่อนเมื่อข้ามสะพานห้วยขามไปแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับการให้ถ้อยคำของผู้สูงอายุในพื้นที่หมู่บ้านโนนทรัพย์ซึ่งอยู่ติดกับโนนถ่อน ที่สามารถจดจำข้อมูลในอดีตได้ดีและอาศัยอยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่ามานาน คือ นางคำมล แสนทวีสุข อายุ ๗๐ ปี นายธวัช แสนทวีสุข อายุ ๗๘ ปี นางมี มะดง อายุ ๘๐ ปี ต่างให้ถ้อยคำต่อพยานผู้เชี่ยวชาญตรงกันว่า “โนนถ่อน” เป็นเนินเตี้ยๆ อยู่ถัดจากห้วยขามขึ้นไปทางทิศเหนือ และนายกอง จันทรพันธ์ อายุ ๘๑ ปี ยังให้ถ้อยคำเพิ่มเติมว่า “โนนถ่อน” เป็นเนินเตี้ยๆ อยู่ถัดจากห้วยขามขึ้นไปทางเหนือ ไม่มีบ้านคนอาศัยอยู่ แต่มีถนนตัดผ่าน กับทั้งการให้ถ้อยคำของนายแสวง จันทรพวง อายุ ๗๐ ปี ว่าเคยเห็นเสาปูนหน้า ๖ นิ้ว หรือหน้า ๗ นิ้ว เขียนว่า “ที่สาธารณประโยชน์” ปักอยู่เลาะห้วยขาม และนางราตรี จันที อายุ ๗๓ ปี ซึ่งอพยพไปอาศัยอยู่บริเวณโนนถ่อนเป็นคนแรก ให้ถ้อยคำว่า “โนนถ่อน” อยู่เลยสะพานข้ามห้วยขามไปทางทิศเหนือ และเป็นบริเวณเดียวกับที่มีผู้ตั้งบ้านเรือนอยู่ในปัจจุบันจนถึงปากทางเข้าบ้านโนนทรัพย์ หรือแม้กระทั่งนายทองเพชร ทะวงษา อายุ ๗๔ ปี ซึ่งเป็นอดีตผู้ใหญ่บ้าน และเป็นผู้รับมรดกที่ดินแปลงพิพาทจากนางจอม ทะวงศ์สา ผู้แจ้งการครอบครองที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ซึ่งเป็นที่ดินที่อยู่บริเวณเดียวกับที่ดินแปลงพิพาท ก่อนขายที่ดินบางส่วนให้แก่ผู้ฟ้องคดี อีกทั้งนายทองเพชรยังเป็นผู้ฟ้องคดีในคดีหมายเลขดำที่ ๒๒๒/๒๕๕๕ ซึ่งเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับที่ดินในบริเวณเดียวกันกับคดีนี้ก็ให้ถ้อยคำว่า “โนนถ่อน” เป็นเนินเตี้ยๆ อยู่เลยสะพานข้ามห้วยขามไปทางทิศเหนือ ซึ่งตนเคยเห็นไม้แก่นปักเป็นแนวเขตที่สาธารณะ ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับที่นายอำเภอเดชอุดมได้ชี้แจงต่อศาลกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อ้างว่าการกำหนดขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าและแผนที่กำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ได้จัดทำขึ้นเอง แต่เป็นข้อมูลเดิมซึ่งอยู่ที่อำเภอเดชอุดมและสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม จัดทำไว้ ซึ่งเป็นขอบเขตตามทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ นั้น อำเภอเดชอุดมยอมรับว่าเป็นไปตามข้อมูลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กล่าวอ้างจริง สำหรับกรณีข้างเคียงที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า

/โดยเฉพาะ...

โดยเฉพาะด้านทิศตะวันตกตามหลักฐานทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า
แจ้งจดโนนก่อน แต่รูปแผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการ
ปฏิรูปที่ดินเปลี่ยนไปจากเดิม เป็นทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี
- เดชอุดม) นั้น จากการสอบถามผู้ใหญ่บ้านและราษฎรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บ้านโนนทรัพย์
หมู่ที่ ๒๕ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่ติดกับโนนก่อน
และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ ต่างยืนยันว่าบริเวณโนนก่อน คือ บริเวณถนนหมายเลข ๒๔
อยู่ติดกับทางเข้าหมู่บ้านโนนทรัพย์ เป็นแนวเดียวกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ ดังนั้น
เมื่อประมวลพยานบุคคลที่ให้ถ้อยคำต่อพยานผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวข้างต้น ซึ่งล้วนเป็นผู้สูงอายุที่
ได้ไปอยู่อาศัยในบริเวณที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่ามาเป็นเวลานาน และไม่มีส่วนได้เสีย
กับกรณีพิพาทในคดีนี้ อีกทั้ง นายทองเพชร ทะวงษา เป็นผู้ฟ้องคดีในคดีหมายเลขดำที่
๒๒๒/๒๕๕๕ ซึ่งเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับที่ดินในบริเวณเดียวกับที่ฟ้องในคดีนี้ ยังให้ถ้อยคำ
สอดคล้องกับพยานบุคคลเหล่านั้น ดังนั้น การให้ถ้อยคำของพยานบุคคลดังกล่าวจึงมีความน่าเชื่อถือ
และเมื่อพยานบุคคลดังกล่าวต่างให้ถ้อยคำยืนยันว่าโนนก่อนเป็นเนินเตี้ยๆ อยู่เลยจาก
สะพานข้ามห้วยขามไปทางทิศเหนือ โดยนายกอง จันทรพันธ์ ยังให้ถ้อยคำด้วยว่า “โนนก่อน”
มีถนนตัดผ่าน ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากคำชี้แจงของนายอำเภอเดชอุดม รวมทั้งผล
การวิเคราะห์ข้อมูลของพยานผู้เชี่ยวชาญตามหลักวิชาการดังกล่าวว่า “โนนก่อน” มีตำแหน่ง
อยู่เลยจากสะพานข้ามห้วยขามขึ้นไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานลำดับ
การปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์
บ้านเมืองเก่า ตามคำสั่งอำเภอเดชอุดม ที่ ๒๕๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ว่า
เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๑ คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ร่วมกันออกไปตรวจสอบ
แนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแล้วมีความเห็นว่า ปัจจุบันที่สาธารณประโยชน์
บ้านเมืองเก่าแบ่งเป็น ๒ ด้าน ตามถนนสถลมารคตัดผ่าน (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔
ในปัจจุบัน) คือด้านทิศตะวันออกของถนนสถลมารคซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของที่ดินสาธารณประโยชน์
บ้านเมืองเก่า และด้านทิศตะวันตกของถนนสถลมารคซึ่งเป็นที่ดินสาธารณะส่วนน้อย
กรณีจึงรับฟังได้ว่าแผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการ
ปฏิรูปที่ดินแนบท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอเดชอุดม และอำเภอ
นาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑ (ตามขอบเขตแสดง

/แนวเส้นสีดำ)...

แนวเส้นสีดำ) มีความใกล้เคียงกับขอบเขตที่ดินตามหลักฐานทะเบียนที่นายอำเภอเดชอุดม ประกาศหวงห้ามเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ใช้อำนาจกำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอเดชอุดม และอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๔๓๑ ไม่ถูกต้องตรงตามหลักฐานทะเบียนที่นายอำเภอเดชอุดมประกาศหวงห้าม เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ จึงฟังไม่ขึ้น

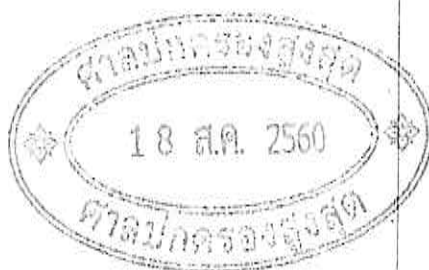
คดีจึงมีประเด็นต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ที่ดินแปลงพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัด ออกโฉนดที่ดินตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๒๓๔ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีชื่อนางจอม ทเวงศ์สา เป็นผู้แจ้ง การครอบครอง เป็นส่วนหนึ่งของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าหรือไม่ เห็นว่า เมื่อได้ วินิจฉัยแล้วว่าแผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการ ปฏิรูปที่ดินแนบท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอเดชอุดมและ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๔๓๑ (ตามขอบเขต แสดงแนวเส้นสีดำ) มีความใกล้เคียงกับหลักฐานทะเบียนที่นายอำเภอประกาศหวงห้าม เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ และที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ของผู้ฟ้องคดีอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งเดิมเป็น ที่สาธารณประโยชน์ "บ้านเมืองเก่า" ทั้งแปลง อีกทั้งข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นางจอม ผู้แจ้ง การครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๒๓๔ ระบุการได้มาของที่ดินใน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ว่าได้มาจากนายพาแบ่งให้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๗ จึงเป็นกรณีที่นางจอมได้ที่ดินมาภายหลัง จากที่นายอำเภอเดชอุดมประกาศหวงห้ามและขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์ไว้ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ การแจ้งการครอบครองที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ของนางจอม จึงไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้แจ้งตามนัยมาตรา ๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวล กฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ที่ใช้ในขณะแจ้งการครอบครองที่ดินแต่อย่างใด ที่ดินแปลงพิพาท ดังกล่าวจึงยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ ตกอยู่ในบังคับตามมาตรา ๑๓๐๕ และมาตรา ๑๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ ซึ่งจะโอนแก่กันมิได้ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิในที่ดินแปลงพิพาท แม้ต่อมาจะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ท้องที่อำเภอเดชอุดม ซึ่งรวมถึงบริเวณที่พิพาท เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน และสภาตำบลเมืองเดชได้มีมติยื่นยันยกเลิกสภาพการใช้ประโยชน์

/ร่วมกัน...

ร่วมกันในที่ดินแปลงดังกล่าว ส่งผลให้เป็นการถอนสภาพที่สาธารณประโยชน์ตาม มาตรา ๒๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นเพียงแต่ การถอนสภาพที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๓๐๔ (๒) ให้เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๑) ประเภทที่รกร้างว่างเปล่า เพื่อให้ ส.ป.ก. นำที่ดินไปดำเนินการ ปฏิรูปที่ดินให้กับประชาชนเท่านั้น ที่ดินแปลงพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัดออกโฉนดที่ดิน ตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๒๓๔ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลเมืองเดช อำเภอดงดง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีชื่อนางจอม ทะวงศ์สา เป็นผู้แจ้งการครอบครอง จึงเป็นที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง กรณีจึงต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดิน ตามมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับข้อ ๑๔ (๔) ของ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวล กฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งคำสั่งยกเลิกคำขออออกโฉนด ที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ขออออกตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ตำบลเมืองเดช อำเภอดงดง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นคำขอลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ตามหนังสือสำนักงานที่ดิน จังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม ที่ อบ ๐๐๑๙.๐๓(๒)/๕๒๔๖ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ ยกเลิกคำขออออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี ตามหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม ที่ อบ ๐๐๑๙.๐๓(๒)/๕๒๔๖ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เป็นคำสั่งที่ชอบ ด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัย ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเดียวกับความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้วมีคำวินิจฉัยให้ ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีตามหนังสือแจ้งของสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม ที่ อบ ๐๐๑๙.๐๓(๒)/๗๖๒๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ จึงเป็นคำวินิจฉัยที่ชอบด้วย กฎหมายเช่นเดียวกัน

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า ตามทะเบียนที่รกร้างว่างเปล่าบ้านเมืองเก่าระบุว่า ทิศเหนือกว้าง ๑๐๐ เส้น จดนาขาม ทิศใต้กว้าง ๑๐๐ เส้น จดห้วยตลาด ทิศตะวันออกกว้าง ๑๐๐ เส้น จดลำโดม และทิศตะวันตกกว้าง ๑๐๐ เส้น จดโนนถ่อน มีเสาไม้แก่นเป็นเขต ทุกมุมทิศ ซึ่งเมื่อมีการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ที่ถูกคือ อธิบดีกรมที่ดิน) จะต้องเป็นผู้ออกหนังสือสำคัญสำหรับ

/ที่หลวง...

ที่หลวงและมีแผนที่แนบท้ายเพื่อความถูกต้องของพื้นที่ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามนัยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำไปใช้ในการเสนอขออนุมัติพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กลับนำแผนที่ฉบับที่ได้รับอนุมัติจากสภาตำบลเมืองเดชไปใช้ในการเสนอขออนุมัติต่อ คปก. และเข้าดำเนินการตามแผนที่นั้นทั้งที่แนวเขตตามแผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กล่าวอ้างทั้งสามด้านนั้นจดแนวธรรมชาติและทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ซึ่งจะเห็นได้ว่าแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าได้เปลี่ยนแปลงไปถึง ๒ ด้าน ไม่ตรงกับที่ขึ้นทะเบียนไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๒ นั้น เห็นว่า การจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์หรือที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน เป็นเพียงมาตรการในการควบคุมดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณประโยชน์ที่เจ้าหน้าที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อบันทึกรายการเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์เอาไว้เพื่อให้ทราบว่าเป็นจังหวัดหนึ่ง ๆ อำเภอหนึ่ง ๆ หรือตำบลหนึ่ง ๆ มีที่ดินสาธารณประโยชน์จำนวนเท่าใดอยู่ที่ใด มีเนื้อที่มากน้อยเพียงใด มีขอบเขตเพียงใด และใช้ประโยชน์อย่างไร เท่านั้น ดังนั้นการจะเป็นหรือสิ้นไปของที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือความถูกต้องของขอบเขตจะมีอยู่เพียงใดมิได้ขึ้นอยู่กับทะเบียนที่สาธารณประโยชน์หรือจะต้องนำไปออกเป็นหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) และต้องมีแผนที่แนบท้ายเพื่อความถูกต้องของพื้นที่ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามนัยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ จึงจะเป็นเขตพื้นที่ที่ต้องแต่อย่างใด เนื่องจาก น.ส.ล. เป็นเพียงหลักฐานที่กฎหมายกำหนดให้อธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจออกหนังสือสำคัญไว้เพื่อเป็นหลักฐานแสดงเขตที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะตามนัยมาตรา ๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเท่านั้น ดังนั้น เมื่อได้วินิจฉัยในเบื้องต้นแล้วว่าแผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินแนบท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอเดชอุดม และอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑ (ตามขอบเขตแสดงแนวเส้นสีดำ) มีความใกล้เคียงกับหลักฐานทะเบียนที่นายอำเภอเดชอุดมประกาศหวงห้ามเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๒ ที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า (ตามขอบเขตแสดงแนวเส้นสีดำ)

จึงเป็น...

จึงเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน แม้อธิบดีกรมที่ดินจะยังมิได้ออก น.ส.ล. ในที่ดิน สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าและมีแผนที่แนบท้ายฯ ก็ไม่ทำให้แผนที่ที่สาธารณประโยชน์ แปลงพิพาทที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำไปเสนอขออนุมัติพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินต่อ คปก. ผิดไปจากทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแต่อย่างใด ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น

สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า คำสั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี เนื่องจากนางสุมาลี เรืองกาญจนเศรษฐ์ นำหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เลขที่ ๑๐๔๕ และเลขที่ ๑๓๑๘/๑๐๔๕ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ไปยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับคำขอ และออกโฉนดที่ดินให้แก่นางสุมาลีเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๘๓๑๔ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ทั้งที่ที่ดินตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีและได้มาโดยการจับจองที่ดิน เพื่อประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินตำบลเมืองเดชในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งเป็นเวลา ภายหลังการประกาศเป็นที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าในปี พ.ศ. ๒๔๗๒ นั้น เห็นว่า การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญ แตกต่างกัน จะถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลได้ต่อเมื่อการปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญแตกต่างกันดังกล่าว เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมาย เท่านั้น เมื่อได้วินิจฉัยในเบื้องต้นแล้วว่าที่ดินแปลงพิพาทตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัด ออกโฉนดที่ดิน เป็นที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง ซึ่งเป็นกรณีต้องห้ามมิให้ ออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับข้อ ๑๔ (๔) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวล กฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดิน ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะปฏิบัติต่อผู้ฟ้องคดี แตกต่างกับที่เคยปฏิบัติต่อนางสุมาลีซึ่งยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินในบริเวณพื้นที่เดียวกับของ ผู้ฟ้องคดีก็ตาม ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการออกโฉนดที่ดิน อันเป็นการเรียกร้องให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำการที่ขัดหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายได้

/ส่วนการที่...

ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แย้งยืนยันว่าที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ของผู้ฟ้องคดีอยู่ในเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. นั้น เห็นว่า การยืนยันหรือการรับรองอาณาเขตของที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าว เป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือดำเนินกิจการทางปกครองตามกฎหมาย ซึ่งหากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ส่งผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ตามนัยมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และเมื่อที่ดินพิพาทอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ท้องที่อำเภอเดชอุดม เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งเดิมเป็นที่สาธารณประโยชน์ทำเลเลี้ยงสัตว์ "บ้านเมืองเก่า" ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามมาตรา ๒๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยมติสภาตำบลเมืองเดชยกเลิกการใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้วมอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แย้งยืนยันว่าที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ของผู้ฟ้องคดีอยู่ในเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์และอุทธรณ์เพิ่มเติมว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ควรชี้แจงว่า เพราะเหตุใดแผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินแนบท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอเดชอุดมและอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑ ตามแนวเส้นสีดำ จึงแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของขอบเขตแสดงที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าและที่สาธารณประโยชน์บ้านตลาด ทั้งที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ที่อำเภอเดชอุดมโดยระบุด้านกว้างยาวไว้เท่ากัน และมีพื้นที่ ๑๐,๐๐๐ ไร่ เท่ากัน และแผนที่ตามแนวเขตเส้นสีดำนี้มิใช่แผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว เพราะไม่มีการแสดงขอบเขตของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าหรือที่สาธารณประโยชน์บ้านตลาดและที่สาธารณประโยชน์ท่าโพธิ์ศรีปรากฏอยู่เพียงแสดงแนวเขตปฏิรูปที่ดินตามแนวอำเภอเดชอุดมและอำเภอนาจะหลวย แสดงบริเวณ

/เขตป่าสงวน...

เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ และเขตป่าไม้ถาวรเป็นสำคัญเท่านั้น หากพิจารณาในเขตตำบลเมืองเดชก็จะพบว่าทางด้านทิศตะวันตกของแผนที่ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) เป็นพื้นที่ที่อยู่ในแผนที่แสดงเขตป่าไม้ถาวร ซึ่งในปัจจุบันได้มีการออกโฉนดที่ดินเกือบเต็มพื้นที่แล้ว พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้มีผลเพียงให้เป็นการเพิกถอนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ที่สาธารณประโยชน์บ้านตลาด และที่สาธารณประโยชน์ท่าโพธิ์ศรีเท่านั้น แต่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าได้มีการเพิกถอนและมอบให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ดำเนินการปฏิรูปที่ดินก่อนแล้ว ตามมติสภาตำบลเมืองเดช ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๓๐ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๐ ตามคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ ๒๐๑/๒๕๕๕ หมายเลขแดงที่ ๓๑/๒๕๕๘ ของนายสุภมิตร มั่นคง หน้าที่ ๑๗ ข้อ ๓.๑ ส.ป.ก. จะนำเอาที่ดินสาธารณประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินไปได้เมื่อประชาชนเลิกใช้ที่ดินแล้ว การที่สภาตำบลเมืองเดชได้มีมติเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๐ มอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินแสดงว่า ส.ป.ก. ได้กรรมสิทธิ์ในการเข้าดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๐ ก่อนมีพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อ้างว่าได้เข้าดำเนินการปฏิรูปที่ดินและทำแผนที่ตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเป็นการแอบอ้างพระราชกฤษฎีกา เพราะในข้อ ๓.๒ คำพิพากษาดังกล่าว ก็ระบุว่า ส.ป.ก. ได้ดำเนินการสำรวจศึกษาข้อมูลความเหมาะสมเบื้องต้นและจัดทำรายละเอียดโดยเข้าสำรวจจริง วัดตัวอย่างกลุ่มที่ ๑๓๖๒ และกำหนดขอบเขตเนื้อที่ดำเนินการ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๓๑ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๑ แต่ตามพระราชกฤษฎีกาจะระบุว่าให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๓๑ เป็นปีที่ ๔๓ ในรัชกาลปัจจุบัน ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๓๑ การเข้าสำรวจจริงวัดและกำหนดขอบเขตเนื้อที่ดำเนินการจึงเกิดขึ้นก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกา และมติสภาตำบลเมืองเดช ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๓๐ ที่มอบให้ ส.ป.ก. เข้าดำเนินการ จะต้องมีการระบุว่า พื้นที่เพิกถอนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเป็นจำนวน ๑๐,๗๙๐ ไร่ เพราะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เข้าสำรวจและขออนุมัติเข้าดำเนินการต่อ สปก. จำนวน ๑๐,๗๙๐ ไร่ ส่วนตามคำพิพากษาของนายสุภมิตร หน้าที่ ๔๘ ว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๑ คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ออกตรวจสอบแนวที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแล้ว ปัจจุบันแบ่งเป็น ๒ ด้าน ของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) คือ ด้านทิศตะวันออกของถนนเป็นส่วนใหญ่ของ

/ที่สาธารณประโยชน์...

ที่สาธารณประโยชน์และด้านทิศตะวันตกของทางหลวงแผ่นดินสายดังกล่าวเป็น
 ที่สาธารณประโยชน์ส่วนน้อย ซึ่งหากเป็นจริง ก็จะทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓
 มีความผิดตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เพราะด้านทิศตะวันตกนั้น
 มีการออกโฉนดที่ดินไปทั้งหมดนานแล้ว และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑
 ที่ประชุมได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับแผนที่แสดงขอบเขตของที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าว่า
 ไม่มีหน่วยงานใดระบุว่าเป็นผู้จัดทำแผนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามที่เจ้าหน้าที่
 ส.ป.ก. นำมาแสดง แล้วแจ้งในที่ประชุมว่าเป็นแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขต
 ที่ดินในท้องที่อำเภอเดชอุดมและอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นเขตปฏิรูป
 ที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑ โดยกรรมการบางท่านแจ้งต่อที่ประชุมว่า สภาตำบลเมืองเดชในขณะนั้น
 ได้จัดทำขึ้นร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดอุบลราชธานี
 และคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง มีความเห็นว่า แผนที่แสดงขอบเขตที่ดินสาธารณประโยชน์
 บ้านเมืองเก่าด้านทิศตะวันตกตามหลักฐานสำเนาทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ของอำเภอ
 เดชอุดมระบุว่า จดโนนดอน ยาว ๑๐๐ เส้น น่าจะคลาดเคลื่อนและให้ยึดแนวเขตเทศบาล
 แทนแนวเดิม เนื่องจากนายศุภมิตรได้เข้าร่วมประชุมในวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ด้วย
 โดยเสนอว่า แผนที่ที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าและที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านตลาด
 ที่อยู่ข้างเคียงกันและขึ้นทะเบียนกว้างยาวด้านละ ๑๐๐ เส้น เป็นพื้นที่ ๑๐,๐๐๐ ไร่ เท่ากัน
 แต่ขนาดของแผนที่กลับแตกต่างกันมากในด้านขนาดของขอบเขตและพื้นที่และเจ้าหน้าที่
 ส.ป.ก. ก็แจ้งว่า แผนที่ ๑ : ๕๐,๐๐๐ ที่นำมาแสดง ๑ ช่อง เท่ากับ ๒๕ เส้น ที่ประชุมจึงเห็นว่า
 ทิศตะวันตกไปหาทิศตะวันออกกว้างเกินความจริงมากและมีกรรมการบางท่านเสนอให้
 มีการรังวัดใหม่ให้ถูกต้องกับใบขึ้นทะเบียนที่ระบุว่า ๑๐๐ เส้น และกรรมการบางท่านก็ระบุว่า
 หากรังวัดใหม่แล้วยังไม่ถึงแนวที่ ส.ป.ก. ได้ปักแนวเขตไว้ (ในขณะนั้นเขตแนวดำเนินการ
 ของปฏิรูปที่ดินอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเดชเท่านั้น ไม่รวมในเขตเทศบาล)
 ก็จะทำให้การดำเนินการของปฏิรูปที่ดินมีปัญหาได้ นายศุภมิตร กรรมการตรวจสอบ
 ข้อเท็จจริงกับประวัติความเป็นมาขอบเขตของที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า จึงได้เสนอว่า
 หากยึดแนวเขตเทศบาลว่าเป็นแนวทิศตะวันตกจดโนนดอนและแนวทิศตะวันตกไป
 ทิศตะวันออกกว้าง ๑๐๐ เส้น ตามที่ทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าระบุไว้
 ก็จะทำให้ทั้งรัฐและประชาชนได้รับความถูกต้องเช่นกัน ที่ประชุมเห็นชอบจึงให้เทศบาล

/เมืองเดช...

เมืองเดชนำแผนที่ที่เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. มาแสดงไปลงแนวเขตเทศบาล จึงได้แผนที่ตามที่ระบุไว้ในรายงานการประชุม และการเปลี่ยนแปลงแนวเขตนี้ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา แต่เป็นการแก้ไขแผนที่ดำเนินการของการปฏิรูปที่ดินแปลงที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าให้ถูกต้องตรงกับทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า นอกจากนี้ ไม่ได้มีการออกตรวจสอบแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ในวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๑ ส่วนการให้การกับการชี้แจงของอำเภอเดชอุดมขัดแย้งกันเอง โดยในหน้าที่ ๓๔ ของคำพิพากษาของนายศุภมิตร กลับชี้แจงว่า ไม่สามารถชี้ชัดได้ว่า รูปแผนที่ เนื้อที่ และระยะขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแนวเส้นสีดำตรงตามทะเบียนที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่นายอำเภอเดชอุดมได้มีการประกาศสงวนหวงห้าม เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๒ หรือไม่ และขัดแย้งกับในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ซึ่งในตอนนั้นหากอำเภอเดชอุดมมีแผนที่แสดงขอบเขตของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าอยู่จริง ย่อมนำมาแสดงต่อที่ประชุมในวันดังกล่าวแล้ว แสดงให้เห็นว่า อำเภอเดชอุดมไม่มีแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่ามาก่อนหน้าวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ และที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กล่าวว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ได้จัดทำแผนที่กำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินขึ้นเอง แต่เป็นข้อมูลเดิม ซึ่งอยู่ที่อำเภอเดชอุดมและสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม ซึ่งหากสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม มีแผนที่ดังกล่าวอยู่จริง ย่อมนำมาแสดงในคราวประชุมครั้งเดียวกันนี้ เพราะในวันดังกล่าวมีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม เข้าร่วมประชุมด้วย ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แสดงระยะและเนื้อที่แนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามแนวเขตสีดำและแนวเขตสีแดงแล้ว ในกรณีนี้จะต้องทำการพิสูจน์ข้อเท็จจริงก่อนว่า แผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้ง ๒ รูป นั้น รูปใดถูกต้องหรือใกล้เคียงกับใบขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๒ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากตารางแสดงจำนวนพื้นที่ของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ปรากฏว่า ตามทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ของอำเภอเดชอุดม เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๒ มีความกว้างทั้งสี่ทิศด้านละ ๑๐๐ เส้น มีพื้นที่จำนวน ๑๐,๐๐๐ ไร่ แผนที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแนวเส้นสีดำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีความกว้างทิศเหนือ ๑๙๕ เส้น ทิศใต้ ๘๐ เส้น ทิศตะวันออก ๑๙๐ เส้น และทิศตะวันตก ๑๐๐ เส้น

/มีพื้นที่...

มีพื้นที่จำนวน ๑๓,๐๐๐ ไร่ แผนที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแนวเส้นสีดำที่ได้รับ
อนุมัติจาก คปก. ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีความกว้างทิศเหนือ ๑๙๕ เส้น ทิศใต้ ๘๐ เส้น
ทิศตะวันออก ๑๕๐ เส้น และทิศตะวันตก ๑๐๐ เส้น มีพื้นที่จำนวน ๑๐,๗๙๐ ไร่ และแผนที่
ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแนวเส้นสีแดงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีความกว้างทิศเหนือ
๑๘๓ เส้น ทิศใต้ ๖๘ เส้น ทิศตะวันออก ๑๕๐ เส้น และทิศตะวันตก ๑๐๐ เส้น มีพื้นที่จำนวน
๑๑,๕๐๐ ไร่ และจากแผนที่แสดงแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแนวเส้นสีดำ
นายช่างรังวัดอาวุโส หัวหน้าฝ่ายรังวัดสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี ระบุมีเนื้อที่
๑๓,๐๐๐ ไร่ แต่แผนที่เดียวกันนี้ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำไปขออนุมัติกับ คปก. เข้าดำเนินการ
ปฏิรูปที่ดินจำนวน ๑๐,๗๙๐ ไร่ กรณีนี้ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การคำนวณพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์
บ้านเมืองเก่าของสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม มีความใกล้เคียงกับ
แผนที่มากกว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และมีความแตกต่างกันกว่า ๒,๐๐๐ ไร่ ส่วนแผนที่ขอบเขต
ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแนวเส้นสีแดง แม้จะมีขนาดเล็กกว่าแผนที่แนวเส้นสีดำ
ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำไปขออนุมัติจาก คปก. แต่ก็ยังมีพื้นที่มากกว่าคือ ๑๑,๕๐๐ ไร่
แต่แผนที่แสดงแนวเส้นสีดำที่ได้รับการอนุมัติจาก คปก. มีพื้นที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ แสดงว่า
การคำนวณพื้นที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คลาดเคลื่อนมาก ซึ่งหากจะพิจารณาจาก
การขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าของนายอำเภอเดชอุดม เมื่อวันที่
๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๒ เป็นการระบุโดยประมาณทุกด้านกว้าง ๑๐๐ เส้น เป็นเนื้อที่ประมาณ
๑๐,๐๐๐ ไร่ ก็จะพบว่า แผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแนวเส้นสีแดง
มีความใกล้เคียงกับการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๒
มากที่สุด และสอดคล้องกับมติที่ประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงของ
นายอำเภอเดชอุดม ตามคำสั่งที่ ๒๕๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เมื่อวันที่
๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ให้แก้ไขแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า
ด้านทิศตะวันตกใหม่ เพื่อให้ใกล้เคียงกับการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า
เพราะแนวเส้นสีแดงนั้นถ้าลากขนานขึ้นไปตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔
(อุบลราชธานี - เดชอุดม) ก็จะจดโนนก่อนเช่นเดียวกัน และมีเนื้อที่ ๑๑,๕๐๐ ไร่ ใกล้เคียง
กับที่ ส.ป.ก. ขออนุมัติกับ คปก. เพื่อเข้าดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์
บ้านเมืองเก่าจำนวน ๑๐,๗๙๐ ไร่ และหากพิจารณาจากแผนที่แสดงขอบเขตของ
ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุบลราชธานีที่ส่งไปยัง

/จังหวัดอุบลราชธานี...

จังหวัดอุบลราชธานี ก็พบว่า แผนที่แสดงเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าด้านทิศตะวันตกจดแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) เท่านั้น ไม่ตรงกับแผนที่แสดงขอบเขตแนวเส้นสีดำที่ได้แสดงในชั้นศาลก่อนหน้านี้ ซึ่งแผนที่ฉบับดังกล่าวแสดงถึงพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าบางส่วน จำนวนน้อยอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของถนน แสดงให้เห็นถึงความไม่น่าเชื่อถือในแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำมาแสดง จึงต้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชี้แจงให้ได้ก่อนว่า เหตุใดจึงมีแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่แตกต่างกัน ๒ ฉบับ และฉบับใดเป็นฉบับที่ถูกต้องในการเสนอและได้รับการอนุมัติจากคปก. เพราะในเอกสารแนบดังกล่าวระบุเพื่อจะได้แจ้งสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม ทราบ และพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

นอกจากนี้ คำให้การของนายแสวง จันทร์พวง อายุ ๗๐ ปี ไม่เป็นความจริง เพราะหากมีเสาปูนเขียนว่า "ที่สาธารณประโยชน์" ปักอยู่เลาะห้วยขามจริง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องจัดทำหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงพร้อมแผนที่แนบท้ายแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงว่าไม่เคยตรวจสอบขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ตามคำพิพากษาของนายศุภมิตร หน้าที่ ๒๗ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่น่าเชื่อถือในพยานบุคคล และขอคัดค้านที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชี้แจงในคำพิพากษาของนายศุภมิตร หน้าที่ ๓๑ ในข้อที่ ๒ ว่า เมื่อไปรังวัดในพื้นที่จะเห็นได้ว่ามีแนวธรรมชาติเป็นตัวกำหนด ไม่มีจุดเริ่มต้นในการรังวัดนั้น แสดงให้เห็นถึงการขาดความรู้ในการจัดทำแผนที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพราะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ชี้แจงว่าการวัดระยะรูปเหลี่ยมใดๆ ต้องวัดระยะของด้านหรือระยะรอบแปลงแต่ละด้าน จะวัดจากกลางแปลงมิได้ ดังนั้น ด้านทิศเหนือจะต้องวัดจากจุดที่ห้วยขามไหลบรรจบกับลำโดม และหากเป็นไปตามคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ประเทศไทยคงไม่สามารถระบุขอบเขตของจังหวัดต่างๆ และอำเภอต่างๆ ได้ ส่วนจุดเริ่มต้นรังวัดโดยวัดจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) แล้วไปจดลำโดมทางทิศตะวันออกนั้น ไม่ถูกต้อง เพราะขัดแย้งกับการชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ระบุว่า หากต้องรังวัดระยะจากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตกจะเริ่มรังวัดจากจุดใด ฝ่ายรังวัดมีความเห็นว่า ทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) เป็นเรื่องบังเอิญเกินไปที่แนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าซึ่งขึ้นทะเบียนไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๒ จะเป็นแนวเดียวกับแนวเขตทางหลวงแผ่นดินสายดังกล่าวเป็นระยะทางยาวประมาณ

/๔ กิโลเมตร...

๔ กิโลเมตร เพราะทางหลวงแผ่นดินเกิดขึ้นภายหลังทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ จึงไม่น่าจะเป็นไปได้ที่จะเป็นแนวเดียวกัน การที่ที่ข้างเคียงทิศตะวันตกซึ่งจดโนนก่อน ไม่เป็นที่แน่ชัดว่าอยู่บริเวณใดและหลักไม้แก่นที่ปักไว้ค้นหาไม่พบ ควรจะรังวัดระยะจาก ลำโดมไปตามแนวห้วยขาม ๑๐๐ เส้น ซึ่งระยะที่วัดได้ไม่ถึงแนวเขตทางหลวงแผ่นดิน และถ้าวัดระยะถึงทางหลวงแผ่นดินตามรูปแผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำจะได้ระยะ ประมาณ ๗,๘๐๐ เมตร หรือประมาณ ๑๙๕ เส้น ซึ่งไม่ถูกต้อง เพราะไม่ตรงตามระยะ ในทะเบียนที่สาธารณะ โดยเกินจากการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ถึง ๙๕ เส้น และถ้าเริ่มรังวัดจากแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ไป ๑๐๐ เส้น ก็จะไม่ถึงลำโดม ทำให้ไม่ถูกต้องตามที่ระบุในการขึ้นทะเบียนที่สาธารณะว่า ทิศตะวันออกจดลำโดม การรังวัดจะรังวัดจากทิศตะวันตกไปมิได้ เพราะหาเสาไม้แก่นไม่พบ จึงต้องรังวัดจากทิศตะวันออกคือลำโดม ตามที่ระบุไว้ตามทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ บ้านเมืองเก่าที่เป็นแนวเขตธรรมชาติชัดเจนไปทางทิศตะวันตก และจากการยึดทางหลวง แผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) เป็นจุดกำหนดแนวที่สาธารณประโยชน์ บ้านเมืองเก่านั้น แสดงถึงการกำหนดเอาเองแบบเพื่อให้่ายในการทำแผนที่ เพราะอีก ๓ ด้าน ที่เหลือก็จดห้วยขาม ห้วยตลาด และลำโดม โดยไม่ยึดสาระสำคัญของการขึ้นทะเบียน ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ระบุไว้ว่า แต่ละด้านกว้าง ๑๐๐ เส้น เนื้อที่ ๑๐,๐๐๐ ไร่ และมติเพิกถอนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าของสภาตำบลเมืองเดช ๑๐,๗๙๐ ไร่ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็ชี้แจงเพียงว่า มีแนวธรรมชาติเป็นตัวกำหนด ไม่มีจุดเริ่มต้น ในการรังวัด แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระบุจุดเริ่มต้นในการเริ่มรังวัดได้อย่างชัดเจนถูกต้อง ตามหลักการรังวัด การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นการทำแผนที่โดยมิได้ มีการรังวัดแล้วก็ชี้แจงว่าถูกต้องตามใบขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ซึ่งเป็นการไม่ถูกต้อง เพราะหากเปรียบเทียบเสมือนเราจะสร้างรูป ๔ เหลี่ยม กว้าง ๒ นิ้ว ยาว ๔ นิ้ว เราจะต้องวัดความกว้างให้ได้ ๒ นิ้ว และวัดความยาวให้ได้ ๔ นิ้ว ก่อน เมื่อวัดได้แล้วจึงลากเส้นแนวของรูป ๔ เหลี่ยม ขนาดกว้าง ๒ นิ้ว ยาว ๔ นิ้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กลับทำขอบเขตรูป ๔ เหลี่ยม กว้าง ๒ นิ้ว ยาว ๔ นิ้ว ขึ้นมาก่อน แล้วบอกว่ารูปนี้ถูก เพราะหาจุดเริ่มต้นรังวัดมิได้และถูกต้องตามที่บอกให้สร้างรูปกว้าง ๒ นิ้ว ยาว ๔ นิ้ว แล้วก็บอก ไม่ได้ว่าแต่ละด้านยาวเท่าใด เช่นเดียวกับการที่สภาตำบลเมืองเดชมีมติเพิกถอนที่สาธารณประโยชน์ บ้านเมืองเก่าที่มีความกว้างทั้ง ๔ ทิศ ด้านละ ๑๐๐ เส้น เป็นพื้นที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ แล้วมอบให้

/ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เข้าดำเนินการ แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เข้าสำรวจเพื่อทำแนวเขต
ดำเนินงานด้วยความที่ไม่เข้าใจและรู้หลักการรังวัดที่ถูกต้องแล้ว เห็นว่า ทิศเหนือจดห้วยขาม
ทิศตะวันออกจดลำโดม ทิศใต้จดห้วยตลาด แต่ไม่มีการรังวัดระยะ ประกอบกับเห็น
ทิศตะวันตกมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) จึงกำหนดให้
ทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) แล้วบอกว่า
ถูกต้อง ที่ทิศตะวันตกจดโนนก่อน ซึ่งขัดแย้งกับคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ส่วนข้างเคียง
ทิศตะวันตกแจ้งจดโนนก่อน ซึ่งไม่เป็นที่แน่ชัดว่าอยู่บริเวณใด และแจ้งระยะทิศตะวันออก
ไปทิศตะวันตก ๑๐๐ เส้น โดยมีหลักไม้แก่นปักไว้และไม่เป็นที่แน่ชัดว่าหลักไม้แก่น
อยู่บริเวณใด ส่วนตามผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชี้แจงในหน้า ๓๒ ข้อ ๓ คำพิพากษาของนายสุขุมิตรว่า
ไม่สามารถกำหนดได้ว่าแต่ละด้านของแผนที่ยาวกี่เส้น เนื่องจากมีสภาพตามแนวธรรมชาติ
ที่สาธารณประโยชน์ไม่เป็นรูปสี่เหลี่ยมทรงเรขาคณิต แสดงว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่มีความรู้
ความเข้าใจในการรังวัดระยะของที่ดินสาธารณะที่มีสภาพตามแนวธรรมชาติ ต่างกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
ที่สามารถระบุแนวเขตของที่ดินสาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าได้ครบทุกด้าน และเป็น
การแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่เคยรู้เลยว่าแต่ละด้านของแนวเขตที่ดินสาธารณะประโยชน์
บ้านเมืองเก่าที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำขึ้นแล้วไปขออนุมัติต่อ คปก. ใช้เป็นพื้นที่ดำเนินการนั้น
แต่ละทิศมีความกว้างกี่เส้น ถูกต้องตามใบขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่า
หรือไม่ แต่กลับให้การว่า ถูกต้องตามใบขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวแล้ว
(ความกว้างจากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตก) ซึ่งส่วนที่เกินไปประมาณ ๙๕ เส้น ก่อให้เกิด
ความเดือดร้อนและไม่เป็นธรรมกับประชาชนและผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเชื่อว่า แผนที่
ที่ดินสาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าแนวเขตสีแดงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แสดง มีความใกล้เคียง
กับการขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่าของอำเภอเดชอุดม และเป็นการจัดทำ
อย่างถูกต้องตามหลักการรังวัด และแผนที่แสดงแนวเขตสีแดงนี้ยังสอดคล้องกับคำชี้แจง
ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ว่า อีกเส้นไม่ติดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม)
เนื้อที่ประมาณ ๑๑,๘๐๐ ไร่ และสอดคล้องกับรายงานการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ
ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่า ครั้งที่ ๓/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑
ที่ระบุว่า หากมีการแก้ไขรูปแผนที่ขอบเขตที่ดินสาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่า โดยด้าน
ทิศตะวันตกยึดตามแนวเขตของเทศบาลเมืองเดชอุดมที่มีการปักหลักเขตไว้แล้ว โดยยังคง
สภาพความกว้างความยาวของที่ดินสาธารณะประโยชน์บ้านเมืองเก่า ด้านทิศเหนือ ทิศใต้

/ทิศตะวันออก...

ทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ยาว ๑๐๐ เส้น เท่าเดิม เนื้อที่ประมาณ ๑๐,๐๐๐ ไร่ เท่าเดิม ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรในการขออนุญาตเอกสารสิทธิโฉนดที่ดินได้พอสมควร และยังสอดคล้องกับมติเพิกถอนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าของสภาตำบลเมืองเดช เนื้อที่ ๑๐,๗๕๐ ไร่ มอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เข้าดำเนินการ และที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ขออนุมัติกับ คปก. และ คปก. อนุมัติเนื้อที่จำนวน ๑๐,๗๕๐ ไร่ ซึ่งหากใช้แนวเส้นที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแนวเส้นสีดำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะมีเนื้อที่ดำเนินการ ๑๓,๐๐๐ ถึง ๑๓,๖๐๐ ไร่ ซึ่งมากกว่าเนื้อที่จริงของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามมติเพิกถอนของสภาตำบลเมืองเดชและการอนุมัติจาก คปก. จำนวน ๑๐,๗๕๐ ไร่ เป็นจำนวน ๒,๒๑๐ ถึง ๒,๘๑๐ ไร่ ซึ่งเนื้อที่ที่เกินมานี้เข้ามาทับที่ของผู้ฟ้องคดี

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งยกเลิกคำขออนุญาตโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่วินิจฉัยว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นพื้นที่ดำเนินการของการปฏิรูปที่ดิน และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตามกฎหมายตามคำขออนุญาตโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลแยกพิจารณาคดีเฉพาะกลุ่มที่ได้ยื่นอุทธรณ์โดยนายศุภมิตร มั่นคง ซึ่งนายศุภมิตรเป็นผู้รับมอบอำนาจของผู้ฟ้องคดีในการดำเนินคดีนี้ในชั้นอุทธรณ์

ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด นายศุภมิตร มั่นคง ผู้ฟ้องคดีในคดีหมายเลขดำที่ อ. ๓๗๗/๒๕๕๘ และในฐานะเป็นผู้รับมอบอำนาจของผู้ฟ้องคดีในคดีนี้ ได้ยื่นคำขอฉบับลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ โดยขอให้ศาลแยกพิจารณาคดีเฉพาะในกลุ่มของนายศุภมิตร รวมทั้งสิ้น ๑๕ คดี ซึ่งศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า คดีเรื่องนี้มีผู้ฟ้องคดีหลายคน โดยต่างคนต่างยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีเดียวกันต่อศาลปกครอง ซึ่งนายศุภมิตรเป็นหนึ่งในผู้ฟ้องคดีในเรื่องเดียวกันนี้ และในฐานะเป็นผู้รับมอบอำนาจของผู้ฟ้องคดีรายอื่นอีกจำนวน ๑๔ คดี รวมเป็น ๑๕ คดี นั้น เมื่อนายศุภมิตรได้ยื่นคำขอแยกพิจารณาคดีเฉพาะในกลุ่มที่ดินได้ยื่นฟ้องคดีด้วยตนเองและที่เป็นผู้รับมอบอำนาจของผู้ฟ้องคดีรวมทั้งสิ้น ๑๕ คดี ออกจากคดีของผู้ฟ้องคดีรายอื่นดังกล่าว จึงถือเป็นการขอให้ศาลรวมการพิจารณาคดีทั้ง ๑๕ คดี เข้าด้วยกัน ซึ่งกรณีตามคำขอของนายศุภมิตรดังกล่าวมิได้เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา

/คดีนี้...

คดีนี้แต่อย่างใด ตามข้อ ๗๙ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน จึงมีคำสั่งไม่รับคำขอดังกล่าว ทั้งนี้ ในส่วนที่ขอให้รวมคดีนี้พิจารณาเฉพาะในกลุ่มของนายสุภมิตร มั่นคง

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามแก้อุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับเรื่องราวคำขอลงออกโฉนดที่ดินจากผู้ฟ้องคดีจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว เมื่อตรวจสอบเอกสารและตำแหน่งที่ตั้งที่ดิน ปรากฏว่า ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอเดชอุดมและอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑ และหลักฐาน ส.ค. ๑ ระบุการได้มาของที่ดินเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ซึ่งเป็นการแจ้งการครอบครองภายหลังที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ จึงไม่ก่อให้เกิดสิทธิตามกฎหมายและไม่สามารถนำไปเป็นหลักฐานในการขอลงออกโฉนดที่ดินได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงคัดค้านโดยทำเป็นหนังสือตอบไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่วนอำนาจพิจารณาในการออกโฉนดที่ดินเป็นอำนาจของกรมที่ดินที่ต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายที่ดิน ระเบียบ ข้อบังคับของกรมที่ดิน ในการนี้ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) มีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองที่ดินของรัฐซึ่งหากเห็นว่า ส.ป.ก. มีสิทธิดีกว่าผู้ขอลงออกโฉนดที่ดินหรือหาก ส.ป.ก. ได้จัดที่ดินให้บุคคลผู้ถือครองและทำประโยชน์รายอื่นไปแล้ว ส.ป.ก. จะต้องคัดค้านการขอลงออกโฉนดที่ดินและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เห็นด้วยกับหนังสือของกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๑๙/๐๑๒๔๐ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๑ ที่จำหน่าย ส.ค. ๑ ออกจากทะเบียนการครอบครองที่ดิน ส่วนการตรวจสอบที่ดินผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหน้าที่ทำการรังวัดแบ่งแปลงตามการถือครองและทำประโยชน์ของผู้ยื่นคำขอเข้าทำประโยชน์และตรวจสอบตำแหน่งที่ดินตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกาและแผนที่แสดงขอบเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ ซึ่งต่อมาถือว่าเป็นขอบเขตการดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน (คปท.) ใช้เป็นพื้นที่ปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. ตลอดจนการกำหนดเขตที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าและแผนที่ดังกล่าวเป็นข้อมูลเดิมอยู่ที่อำเภอเดชอุดมหรือสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ได้จัดทำข้อมูลขึ้นเอง ในการนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ปฏิบัติและดำเนินงานตามแนวทางที่ คปท. กำหนดไว้ สำหรับกรณีผู้ฟ้องคดีขอลงออกโฉนดที่ดินอยู่ในพื้นที่บริเวณเดียวกันกับสถานที่ราชการ ซึ่งเป็นที่ทำการของศาลจังหวัดเดชอุดมและเทศบาลเมืองเดชอุดมที่ยอมรับว่า

/เป็นเขตปฏิรูป...

เป็นเขตปฏิรูปที่ดินที่ต้องขออนุญาตใช้ที่ดินจาก ส.ป.ก. และปัจจุบันได้รับอนุญาตจาก ส.ป.ก. ให้ใช้ที่ดินเพื่อทำการก่อสร้างอาคารดังกล่าวแล้ว ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยมีความเห็นว่า ส.ค. ๑ ดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดสิทธิในที่ดินขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งการครอบครองที่ดินแต่ประการใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เห็นฟ้องด้วยว่า เป็นคำสั่งที่ขัดด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตพื้นที่อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน แม้จะมีมติสภาตำบล ยกเลิกการใช้ประโยชน์ร่วมกันและมอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ไม่ได้ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งการครอบครองและผู้รับโอนแต่อย่างใด และมีใช่เป็นการยกเลิกที่สาธารณประโยชน์ ส.ป.ก. ยังคงมีอำนาจในการดูแลและจัดการที่ดิน ตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า โดย ส.ป.ก. ได้ดำเนินการตามขั้นตอน วิธีการ และการดำเนินการรังวัดสอบเขตตาม หนังสือ ที่ กส ๑๒๐๔/ว ๒๗๐๒ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๒๖ และหนังสือ ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๖๕๖ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ เรื่อง การนำที่ดินสาธารณประโยชน์มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน กล่าวคือ การที่ ส.ป.ก. จะนำเอาที่ดินสาธารณประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินมาดำเนินการ ปฏิรูปที่ดินได้เมื่อที่ดินนั้นพลเมืองเลิกใช้แล้ว สภาตำบลเมืองเดชได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๓๐ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๐ มอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. จึงได้ดำเนินการสำรวจศึกษาข้อมูลความเหมาะสมเบื้องต้นและจัดทำรายละเอียด โดยเข้าสำรวจรังวัด ตัวอย่างกลุ่มที่ ๑๓๖๒ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๓๑ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๑ และได้กำหนดขอบเขตเนื้อที่ดำเนินการเพื่อสรุปข้อมูลต่างๆ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (ตามแผนที่ ๑ : ๕๐,๐๐๐) ปราบกฏตามแผนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า (แปลงที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี (คปจ. อุบลราชธานี) พิจารณาเพื่อเห็นสมควรดำเนินการปฏิรูปที่ดินและมีมติให้ความเห็นชอบ ครั้งที่ ๒/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๓ คปก. ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๓๔ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ มีมติและอนุมัติพื้นที่เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยกำหนดขอบเขต ดำเนินการตามแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L ๗๐๑๗ ระวัง ๖๐๓๘ IV เนื้อที่ ๑๐,๗๕๐ ไร่ ส่วนการที่มีแผนที่สองฉบับเกิดขึ้นเนื่องจากแผนที่ฉบับแรก เป็นแผนที่ ที่กำหนดขอบเขตสีดำตามขอบเขตกรอบนอกเป็นเขตดำเนินการของที่สาธารณประโยชน์ บ้านเมืองเก่า ตามแผนที่ ๑ : ๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L ๗๐๑๗ ระวัง ๖๐๓๘ IV เนื้อที่ ๑๐,๗๕๐ ไร่

/คปก. ...

คปท. ได้อนุมัติเป็นเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. เป็นผู้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจรังวัดและจัดที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ปรากฏตามหนังสือที่ อบ ๐๐๑๑/๔๘๗๒ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ เรื่อง ขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ส่วนแผนที่ฉบับที่สอง เป็นแผนที่แสดงแนวเขตสีดําและแสดงแนวเขตสีแดงเป็นแผนที่สรุปโครงการ ๑ : ๕๐,๐๐๐ ที่ช่างสำรวจรังวัดของ ส.ป.ก. ทำขึ้นเพื่อประกอบการรายงานผลการปฏิบัติงานสำรวจรังวัดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๐ ปรากฏตามหนังสือฝ่ายสำรวจรังวัดที่ดิน กองจัดการปฏิรูปที่ดินที่ กษ ๑๒๑๔.๒/ - ลงวันที่ - มิถุนายน ๒๕๕๐ เรื่อง รายงานผลการปฏิบัติงานสำรวจรังวัดที่ดิน แสดงว่าพื้นที่สีแดงเป็นเขตที่ผู้ถือครองแจ้งว่าที่ดินมีหนังสือสำคัญของกรมที่ดินในขณะนั้น ยังไม่มีการพิสูจน์สิทธิออกโฉนดที่ดิน และไม่ประสงค์ยื่นคำขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. จัดทำแผนที่เพื่อใช้ประโยชน์ในการรังวัดเฉพาะของ ส.ป.ก. เท่านั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินที่นำหลักฐาน ส.ค. ๑ ที่มีการแจ้งการครอบครองภายหลังการขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์ โดยเห็นว่า ส.ค. ๑ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิในที่ดินขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งการครอบครองและผู้รับโอนจากผู้แจ้งการครอบครองนั้น เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายตามเหตุผลดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ดำเนินการตามกฎหมายและบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินและ ส.ป.ก. ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นั้น มิใช่คำวินิจฉัยอันเป็นคำสั่งทางปกครอง แต่เป็นเพียงข้อมูลทางราชการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แจ้งไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อประกอบการพิจารณาในการออกคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ สำหรับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่เกี่ยวกับแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์แนวเส้นสีแดงที่มีความใกล้เคียงกับการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๗๒ มากที่สุด การวัดระยะความกว้างจากทางทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตกเท่ากับ ๑๙๕ เส้น และแผนที่ที่ ส.ป.ก. ส่งให้จังหวัดอุบลราชธานีที่ทางทิศตะวันตกจดแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) เท่านั้น ไม่ตรงกับ

/แผนที่...

แผนที่แสดงขอบเขตที่ดินที่ได้แสดงในชั้นศาลก่อนหน้านี้ รวมทั้งคำขอทำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลแยกพิจารณาคดีเฉพาะกลุ่มที่ดินยื่นอุทธรณ์โดยนายศุภมิตร มั่นคง นั้น เป็นข้อเท็จจริงที่ผู้อุทธรณ์เพิกยกขึ้นโต้แย้งมาในคำอุทธรณ์ ถือเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ และถือเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามมาตรา ๗๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามขอถือเอาคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นส่วนหนึ่งของคำแก้อุทธรณ์ด้วย

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีและพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้แจ้งว่าแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าฉบับใดเป็นฉบับที่ถูกต้อง ระหว่างแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่มีบางส่วนเป็นที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าอยู่ข้ามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ออกไปอีกทางทิศตะวันตกกับแผนที่ที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทางทิศตะวันตกจดทางหลวงดังกล่าวเท่านั้น ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และนายอำเภอเดชอุดมให้การว่า แผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่มีบางส่วนอยู่ข้ามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ออกไปอีกทางทิศตะวันตกเป็นแผนที่ที่ถูกต้องใกล้เคียงกับใบขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า และศาลปกครองชั้นต้นก็พิพากษาตามแผนที่ฉบับนี้ ส่วนแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามเอกสารแนบท้ายที่ ๙ ของคำอุทธรณ์เป็นแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แจ้งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีว่าเป็นแผนที่ที่ตรวจสอบถูกต้องแล้ว และผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีแจ้งไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า แผนที่ทั้ง ๒ ฉบับ ดังกล่าว เป็นแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเช่นเดียวกันแต่แสดงขอบเขตไม่เท่ากัน ซึ่งจะต้องมีเพียง ๑ ฉบับ เท่านั้น ที่ถูกต้อง ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามแก้อุทธรณ์ว่า ที่สาธารณประโยชน์ต่างๆ ในเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่อำเภอเดชอุดมจะมีขอบเขตไม่เท่ากันเพราะเป็นการหวงห้ามไว้โดยประมาณ

/ไม่มี...

ไม่มีการรังวัด โดยอาศัยแนวธรรมชาติเป็นเขตนั้น ไม่ถูกต้อง เพราะในใบขึ้นทะเบียน
 ที่สาธารณประโยชน์ระบุขอบเขตไว้กว้างยาวก็เส้นจดบริเวณใด ซึ่งหน่วยงานของรัฐ
 จะต้องคำนึงถึงให้มากและปฏิบัติให้ถูกต้อง เพราะข้อแก้ต่างเช่นนี้เป็นช่องว่างให้
 เจ้าหน้าที่ของรัฐนำไปใช้ประโยชน์ในทางที่ผิดได้ และหากมีการรังวัดทำแผนที่แสดงขอบเขต
 อย่างถูกต้องด้านละ ๑๐๐ เส้น เนื้อที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าและที่สาธารณประโยชน์
 บ้านตลาดจะมีเนื้อที่ประมาณ ๑๐,๐๐๐ ไร่ เท่าๆ กัน แต่ตามแผนที่จะพบว่า เนื้อที่
 ที่สาธารณประโยชน์บ้านตลาดมีเนื้อที่ประมาณ ๕,๐๐๐ ไร่ เท่านั้น ซึ่งเป็นการกระทำที่
 ทำให้รัฐเสียหายเป็นอย่างมาก และมีการพยายามขยายที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า
 ให้มากขึ้นจากที่ขึ้นทะเบียนไว้ประมาณ ๑๐,๐๐๐ ไร่ และตามมติเพิกถอนที่สาธารณประโยชน์
 บ้านเมืองเก่า ๑๐,๗๙๐ ไร่ เป็น ๑๓,๖๐๐ ไร่ จนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อน
 และไม่เป็นธรรม เมื่อสภาตำบลเมืองเดชมีมติเพิกถอนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า
 แล้วส่งมอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เข้าดำเนินการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะต้องเข้าดำเนินการรังวัด
 ตามใบขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ระบุไว้อย่างชัดเจนแล้วในแต่ละทิศ
 และระบุว่ามียื่นเนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็ขออนุมัติเข้าดำเนินการกับ คปก.
 ในพื้นที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กลับทำแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์
 บ้านเมืองเก่าอย่างผิดพลาด โดยไม่มีความรู้ในด้านการรังวัดที่ถูกต้องดังเช่นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
 และหากทางทิศตะวันตกที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่ามีขอบเขตถึงทางหลวงแผ่นดิน
 หมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) จริง ใบขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า
 ย่อมเขียนว่า ทิศตะวันตกจดทางหลวงมิใช่โนนถ่อน ซึ่งสอดคล้องกับใบขึ้นทะเบียน
 ที่สาธารณประโยชน์บ้านตลาดที่ระบุว่า ทิศเหนือ กว้าง ๑๐๐ เส้น จดทางหลวง
 แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กลับทำแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านตลาด
 ทางด้านทิศเหนือไม่จดทางหลวง สร้างความเสียหายให้กับรัฐตั้งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น
 และเป็นหลักฐานยืนยันได้ว่าแผนที่แสดงแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า
 ด้านทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓
 จัดทำขึ้นนั้น ไม่ถูกต้อง และที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามแก้อุทธรณ์ว่า ความเห็นของคณะกรรมการ
 ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเป็นการแสดง
 ความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการแก้ไขปัญหาการออกเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินของราษฎร
 เท่านั้น ไม่ถูกต้อง เพราะมีการพิจารณาในเรื่องแผนที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า

/ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓...

ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำมาแสดงในที่ประชุมนั้นถูกต้องตามใบขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ บ้านเมืองเก่าที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ที่อำเภอเดชอุดมหรือไม่ และมติที่ประชุมก็ระบุว่า ทิศตะวันตกกว้างเกิน ๑๐๐ เส้น มากไป แนวเขตที่ถูกต้องทางด้านทิศตะวันตกควรเป็น แนวเขตเทศบาลมิใช่แนวเขตถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ตามแผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำมาแสดงและเห็นควรให้มีการแก้ไขให้ถูกต้องตามรายงาน การประชุม เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ สำหรับมติเพิกถอนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ของสภาตำบลเมืองเดชซึ่งมีเนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ ซึ่งต้องนำไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนที่ ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทำแผนที่ขึ้นมาตามแนวธรรมชาติ โดยทิศตะวันตกยึดแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) เป็นแนวเขต มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓,๖๐๐ ไร่ แล้วนำแผนที่นี้ไปเสนอต่อ คปก. จึงเห็นได้ชัดว่า ความผิดพลาดในการทำแผนที่แสดงแนวเขตของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเกิดขึ้น ในขั้นตอนนี้ในด้านระยะทิศตะวันออกจดทิศตะวันตก กว้าง ๑๐๐ เส้น กลายเป็น ๑๙๕ เส้น และเนื้อที่เพิ่มเป็น ๑๓,๖๐๐ ไร่ เกินพื้นที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่มีอยู่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ ตามมติเพิกถอนของสภาตำบลเมืองเดช หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้นำแผนที่ แสดงแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าซึ่งกำหนดขึ้นเองโดยไม่มีการรังวัด ไปเสนอต่อ คปก. แล้วแจ้งว่าเป็นแผนที่แสดงแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ตามมติเพิกถอนของสภาตำบลเมืองเดช มีเนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ ตรงตามมติเพิกถอน ของสภาตำบลเมืองเดชและมีระยะแนวเขตทั้ง ๔ ด้าน ตรงตามใบขึ้นทะเบียน ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ขึ้นทะเบียนไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๒ โดยที่ คปก. ก็ได้ตรวจสอบอีกครั้งว่าถูกต้องจริงหรือไม่ จึงมีการอนุมัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เข้าดำเนินการตามแผนที่ที่ทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ในเนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ เป็นการแสดงให้เห็นการบิดเบือนข้อเท็จจริงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อย่างชัดเจน เพราะหากระบุก่อนว่าแนวเขตทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) มีเนื้อที่ ๑๓,๖๐๐ ไร่ คปก. คงไม่อนุมัติ เพราะเนื้อที่เกินที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่มีอยู่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ ตามมติเพิกถอนของ สภาตำบลเมืองเดช ส่วนหลักการรังวัด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ชี้แจงแล้วว่า ทำการวัดไป ตามแนวธรรมชาติจนครบ ๑๐๐ เส้น ตามที่ระบุไว้ในใบขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ หากแนวธรรมชาติใดวัดได้ไม่ครบ ๑๐๐ เส้น ก็ให้ถือว่าเป็นเท่านั้น เพราะเป็นการประมาณ

/การกระทำ...

การกระทำเช่นนี้เป็นการกระทำที่ถูกต้องและรักษาผลประโยชน์ของรัฐ และไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน

นอกจากนี้ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี (คปจ. อุบลราชธานี) ได้มีมติเพิ่มเติมโครงการปฏิรูปที่ดินในที่ดินที่สาธารณประโยชน์ท้องที่อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นที่สาธารณประโยชน์ที่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกัน จำนวน ๑๒ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๕๕,๗๒๑ ไร่ รวมถึงที่สาธารณประโยชน์ (บ้านตลาด) หมู่ที่ ๑ ตำบลเมืองเดช เนื้อที่ ๕,๐๐๐ ไร่ และที่สาธารณประโยชน์ (บ้านเมืองเก่า) หมู่ที่ ๒ ตำบลเมืองเดช เนื้อที่ ๑๐,๐๐๐ ไร่ ตามรายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี ครั้งที่ ๒/๒๕๓๓ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๓ เพื่อจัดระบบการถือครองที่ดินให้เกิดความเป็นธรรมและกันที่สาธารณประโยชน์และป้าชุมชนในพื้นที่ที่เหลืออยู่ให้คงสภาพเดิมเพื่อราษฎรใช้ร่วมกัน แสดงว่าเป็นการได้มาเฉพาะแปลง มิใช่ได้มาตามพระราชกฤษฎีกา แต่เป็นไปตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๖๐๘/ว ๒๖ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๓๗ ในข้อที่ ๒ ก่อนจะดำเนินการตามข้อ ๑ ต้องได้ความว่าประชาชนเล็กใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นหรือที่ดินได้เปลี่ยนสภาพไปจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันแล้ว และตามหนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๕/๒๖๒ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๓๕ นอกจากนี้ ส.ค. ๑ ของผู้ฟ้องคดีได้มาหลังปี พ.ศ. ๒๕๓๒ จริง แต่ก่อนที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอเดชอุดม และอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑ ใช้บังคับ และผู้ฟ้องคดีขอถือเอาคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองนครราชสีมา) ในคดีหมายเลขดำที่ ๓๕๗/๒๕๕๑ หมายเลขแดงที่ ๑๙๗/๒๕๕๒ ของผู้ฟ้องคดี เป็นส่วนหนึ่งของคำคัดค้านคำแก้อุทธรณ์ด้วย และคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองอุบลราชธานี) ในคดีหมายเลขดำที่ ๒๐๑/๒๕๕๕ หมายเลขแดงที่ ๓๑/๒๕๕๘ ของนายสุกมิตร์ มั่นคง ผู้รับมอบอำนาจของผู้ฟ้องคดี เป็นข้อเท็จจริงในคดีเดียวกันกับผู้ฟ้องคดี เพราะศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองอุบลราชธานี) ได้รวมคดีของผู้ฟ้องคดีเข้ากับคดีของนายสุกมิตร์ มั่นคง

ผู้ฟ้องคดีชี้แจงเพิ่มเติมตามหนังสือลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๙ และหนังสือลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ โดยแสดงการเปรียบเทียบเนื้อที่ที่ดินที่ถูกผู้ฟ้องคดีที่ ๓ เข้าดำเนินการในที่สาธารณประโยชน์แปลงอื่นๆ จำนวน ๗ แปลง รวมที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ซึ่งมีเนื้อที่เป็นไปตามที่ขออนุมัติต่อ คปจ. ทุกแปลง ยกเว้นที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า

/ที่พิพาก...

ที่พิพาทในคดีนี้ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เข้าดำเนินการเกินกว่าเนื้อที่ที่ขออนุมัติจาก คปก. และได้แย่งระยะกว้างยาวของขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าว่ามีระยะเกินกว่าที่ระบุตามทะเบียนที่รกร้างว่างเปล่า และเห็นว่าปัญหาขอบเขตของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเกิดจากการที่อำเภอเดชอุดมไม่ดำเนินการแจ้งไปยังกรมที่ดินให้ทำหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) พร้อมทำแผนที่แนบท้าย ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙ นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้เข้ากำหนดแนวเขตรังวัดที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าครั้งแรกตามรูปแผนที่แสดงแนวเขตเส้นสีแดง มีเนื้อที่ ๑๑,๘๐๐ ไร่ ซึ่งใกล้เคียงกับที่สภาตำบลเมืองเดชมีมติให้เพิกถอนสภาพที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง เนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ แต่ได้มีการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนดแนวเขตใหม่ในเนื้อที่ ๑๓,๖๐๐ ไร่ โดยมีแนวเขตจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้ปักหมุดแสดงแนวเขตตลอดทางหลวง เพียงแต่แก้ไขแนวเขตในแผนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเท่านั้น ดังนั้น การอนุมัติการกำหนดเขตพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เสนอ โดยระบุเนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ แต่แผนที่แสดงแนวเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่ามีเนื้อที่ ๑๓,๖๐๐ ไร่ ซึ่งไม่ตรงตามมติสภาตำบลเมืองเดชที่เพิกถอนสภาพที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า เนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ จึงเป็นการอนุมัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ใช้ในการเข้าดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L ๗๐๑๗ ระวัง ๖๐๓๘ IV แสดงเนื้อที่ ๑๓,๖๐๐ ไร่ จึงไม่อาจนำมาใช้ได้

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตั้งอยู่หมู่ที่ ๘ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี นายอำเภอเดชอุดมได้ประกาศสงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ เพื่อใช้เป็นที่สำหรับให้สัตว์อาศัยน้ำและหญ้าสำหรับให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ระบุอาณาเขตทิศเหนือกว้าง ๑๐๐ เส้น จดนาขามทิศใต้กว้าง ๑๐๐ เส้น จดห้วยตลาด ทิศตะวันออกกว้าง ๑๐๐ เส้น จดลำโดม และทิศตะวันตกกว้าง ๑๐๐ เส้น จดโนนถ่อน มีเสาไม้แก่นเป็นเขตทุกมุมทิศ ต่อมา สภาตำบลเมืองเดช

/ได้มีมติ...

ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๓๐ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๐ ให้ยกเลิกการใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าและมอบให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอเดชอุดม และอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑ ใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๓๑ ต่อมา คณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดอุบลราชธานี ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๓๓ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๓ เห็นชอบให้ขยายเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินที่สาธารณประโยชน์ ท้องที่อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ที่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกัน จำนวน ๑๒ แปลง ซึ่งมีที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่ารวมอยู่ด้วย ต่อมา ส.ป.ก. จึงได้เสนอต่อ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ขออนุมัติพื้นที่ที่ดินสาธารณประโยชน์ บ้านเมืองเก่า ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่ง คปก. ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๓๔ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ อนุมัติให้ ส.ป.ก. นำที่ดินสาธารณประโยชน์ บ้านเมืองเก่ามาดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามที่เสนอ โดยมีขอบเขตดำเนินการตามแผนที่ มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L ๗๐๑๗ ระวัง ๖๐๓๔ IV เนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ เป็นผล ให้ที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเป็นพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก.

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๒๓๔ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีชื่อนางจอม ทะวงค์สา เป็นผู้แจ้งการครอบครอง ระบุการได้มาของที่ดินว่า นายพาแบ่งให้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยผู้ฟ้องคดี ได้ซื้อที่ดินแปลงดังกล่าวมาจากนายทองเพชร ทะวงษา และนายทองเพชรได้รับมรดก มาจากนางจอม ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้นำหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ไปยื่นคำขอรังวัด ออกโฉนดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ออกไปทำการรังวัดที่ดินเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ผลการรังวัดปรากฏว่า ที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดีขอรังวัดออกโฉนดที่ดินตั้งอยู่ในที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง ซึ่งนายอำเภอเดชอุดมได้ประกาศสงวนหวงห้ามไว้ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๒ ปัจจุบันเป็นพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. แต่เนื่องจาก มีรูปแผนที่แสดงเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ไม่ตรงกัน จำนวน ๒ ฉบับ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือ ที่ อบ ๐๐๑๙.๐๓(๒)/๑๑๒๑๑ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ สอบถามไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ขอให้ตรวจสอบรูปแผนที่แสดงเขตพื้นที่ดำเนินการโครงการ

/ที่สาธารณประโยชน์...

ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ซึ่ง ส.ป.ก. ได้รับมอบพื้นที่ทั้งแปลงไปดำเนินการว่าที่ถูกต้อง เป็นอย่างไร และพื้นที่ส่วนที่แตกต่างกันเป็นที่ดินประเภทใด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มี หนังสือ ที่ อบ ๐๐๑๙.๕/๗๔๑๘ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๔ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตรวจสอบและยืนยันว่า แผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเป็นไปตาม รูปแผนที่ใด ระหว่างรูปแผนที่แสดงแนวเขตสีดำนับกับรูปแผนที่แสดงแนวเขตสีแดง และถูกต้อง ตรงกับหลักฐานแผนที่ซึ่งได้นำเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติหรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้มีหนังสือ ที่ อบ ๐๐๑๑/๔๘๗๒ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ แจ้งผลการตรวจสอบว่า ส.ป.ก. ได้เสนอขออนุมัติพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าต่อ คปก. เนื่องจากเป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของ คปก. ตามมาตรา ๑๙ (๑) แห่ง พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยใช้แผนที่แสดงแนวเขตสีดำ ซึ่งตรงกับข้อมูลหลักฐานการขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการขออนุญาตออกโฉนดที่ดินรายผู้ฟ้องคดี โดยยึดตามขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามรูปแผนที่แสดงแนวเขตสีดำที่ ส.ป.ก. ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเมื่อนำผลการรังวัดลงที่หมายในระวางแผนที่แล้ว ปรากฏว่า ที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัดออกโฉนดที่ดินโดยอาศัยหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ตั้งอยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง ซึ่งทางราชการได้มีการประกาศสงวนหวงห้ามไว้ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ยืนยันว่าที่ดินดังกล่าว เป็นพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่ง คปก. ได้อนุมัติพื้นที่แล้ว ตามมาตรา ๑๙ (๑) แห่ง พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และ ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ได้มาภายหลังการประกาศเป็นที่สาธารณประโยชน์ การแจ้งการครอบครองย่อมไม่ก่อให้เกิด สิทธิขึ้นใหม่แต่อย่างใด ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวล กฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามนัย ข้อ ๑๔ (๔) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งยกเลิกคำขออนุญาต โฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยได้มีหนังสือ ที่ อบ ๐๐๑๙.๐๓(๒)/๕๒๔๖ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ แจ้งคำสั่งยกเลิกคำขออนุญาตโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย จึงมีหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ อุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงมีหนังสือ ที่ อบ ๐๐๑๙.๐๓(๒)/๖๕๑๒

/ลงวันที่ ๒๕...

ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ รายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เพื่อพิจารณาวินิจฉัย ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือ ที่ อบ ๐๐๑๙.๐๓(๒)/๗๖๒๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม ที่ อบ ๐๐๑๙.๐๓(๒)/๕๒๔๖ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ที่ยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดี และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อ้างยืนยันว่าที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ของผู้ฟ้องคดีอยู่ในเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า ที่ดินตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๒๓๔ ที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัดออกโฉนดที่ดินตั้งอยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าหรือไม่ โดยกรณีต้องพิจารณาให้ได้ความถึงขอบเขตของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามทะเบียนที่รกร้างว่างเปล่าที่นายอำเภอเดชอุดมได้ประกาศสงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๗๒

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าดังกล่าว มีแนวเขตตามทะเบียนที่รกร้างว่างเปล่าที่นายอำเภอเดชอุดมได้ประกาศสงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๗๒ ระบุอาณาเขตด้านทิศเหนือกว้าง ๑๐๐ เส้น จดนาขาม ทิศใต้กว้าง ๑๐๐ เส้น จดห้วยตลาด ทิศตะวันออกกว้าง ๑๐๐ เส้น จดลำโดม และทิศตะวันตกกว้าง ๑๐๐ เส้น จดโนนถ่อน ต่อมา ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอเดชอุดม และอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๓๑ ซึ่งที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้เสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ขออนุมัตินำพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยได้จัดทำแผนที่จากการนำข้อมูลแนวเขตของ

/ที่สาธารณประโยชน์...

ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่ามาจากทะเบียนที่รกร้างว่างเปล่าที่นายอำเภอเดชอุดม ได้ประกาศสงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ เสนอต่อ คปก. เพื่อขออนุมัติ การดำเนินการดังกล่าว ซึ่งต่อมา คปก. ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๓๔ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ อนุมัติให้ ส.ป.ก. นำที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ไปดำเนินการ ปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยมีขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L ๗๐๑๗ ระหว่าง ๖๐๓๘ IV เนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ แต่เนื่องจากปรากฏ รูปแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ซึ่งเป็นพื้นที่ดำเนินการของ ส.ป.ก. ไม่ตรงกัน โดยรูปแผนที่ฉบับแรก แสดงแนวเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามแนว เขตเส้นสีดำ ระบุด้านทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) และรูปแผนที่ฉบับที่สอง แสดงแนวเขตตามเส้นสีแดง มีแนวเขตด้านทิศตะวันตกไม่ถึง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มี หนังสือลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ แจ้งยืนยันต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้วว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้เสนอขออนุมัติพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าต่อ คปก. โดยใช้แผนที่ฉบับแรกแสดงแนวเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามแนวเขตเส้นสีดำ ซึ่งด้านทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ เป็นไปตามแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L ๗๐๑๗ ระหว่าง ๖๐๓๘ IV เนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ กรณีมีผลให้ที่ดินที่ ผู้ฟ้องคดีขอออกโฉนดที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ตั้งอยู่ในที่สาธารณประโยชน์ บ้านเมืองเก่าทั้งแปลง ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีขอออกโฉนดที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ดังกล่าว มิได้อยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเห็นว่า แนวเขตปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ที่ขออนุมัติต่อ คปก. และ คปก. ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๙/๒๕๓๔ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ อนุมัติให้ ส.ป.ก. นำที่สาธารณประโยชน์ บ้านเมืองเก่า ไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน มีเนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ ซึ่งตามรูปแผนที่ แสดงแนวเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามแนวเขตเส้นสีดำที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยืนยันตาม หนังสือลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ ว่าเป็นแผนที่ที่ถูกต้องตรงกับข้อมูลหลักฐานตามที่ นายอำเภอเดชอุดมได้ขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ไว้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ นั้น มีเนื้อที่ถึง ๑๓,๐๐๐ ไร่ ซึ่งมากกว่าจำนวนเนื้อที่ที่ได้รับการอนุมัติจาก คปก. และไม่ใช้แผนที่แนบท้าย พระราชกฤษฎีกา พร้อมทั้งเห็นว่า รูปแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ตามแนวเส้นสีแดง ซึ่งด้านทิศตะวันตกมิได้จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ นั้น เป็นแนวเขต

/ปฏิรูปที่ดิน...

ปฏิรูปที่ดินที่ถูกต้อง เนื่องจากมีเนื้อที่ ๑๑,๕๐๐ ไร่ ซึ่งใกล้เคียงกับจำนวนเนื้อที่ที่ได้รับการอนุมัติจาก คปก. มากกว่า และนอกจากนี้ ตามรูปแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามแนวเขตเส้นสีดำ หากรั้งวัดจากลำโดมไปตามแนวห้วยขามถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) จะยาว ๑๙๕ เส้น ซึ่งความยาวที่ขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ไว้ด้านดังกล่าว มีความยาวเพียง ๑๐๐ เส้น เท่านั้น ประกอบกับคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ตามคำสั่งของนายอำเภอเดชอุดม ที่ ๒๕๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ให้แก้ไขแผนที่แสดงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าด้านทิศตะวันตกใหม่ เพื่อให้ใกล้เคียงกับการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า โดยให้ยึดแนวเขตเทศบาลว่าเป็นแนวทิศตะวันตกจดโนนถ่อน และด้านดังกล่าวมีความยาว ๑๐๐ เส้น ตามที่ทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ระบุไว้ ซึ่งจะเป็นไปตามรูปแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามแนวเขตเส้นสีแดง ดังนั้น เมื่อขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเป็นไปตามรูปแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามแนวเขตเส้นสีแดงจะมีผลให้ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีขอออกโฉนดที่ดินมิได้อยู่ในที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ตามที่ได้รับอนุมัติจาก คปก. ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินทั้งแปลง และทำให้คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่วินิจฉัยว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นพื้นที่ดำเนินการของการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นว่า กรณีมีปัญหาโต้แย้งในชั้นอุทธรณ์ เฉพาะขอบเขตของที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าด้านทิศตะวันตกกว่ามีอาณาเขตตามรูปแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามแนวใด เห็นว่า คดีมีปัญหาต้องพิจารณาว่า ขอบเขตของที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าด้านทิศตะวันตกตามแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามแนวเขตเส้นสีดำ ที่ระบุดังกล่าวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) คือบริเวณเดียวกันกับ "โนนถ่อน" ตามที่ระบุในทะเบียนที่รกร้างว่างเปล่า ซึ่งนายอำเภอเดชอุดมได้ประกาศสงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ หรือไม่ เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงในชั้นการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลปกครองชั้นต้นที่ได้จากพยานผู้เชี่ยวชาญ ในการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ และสอบถามพยานบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บ้านโนนทรัพย์ หมู่ที่ ๒๕ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่ติดกับโนนถ่อน และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ ปรากฏตามรายงานการพิสูจน์ทราบข้อเท็จจริงขอบเขต "โนนถ่อน" ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

/บนแผนที่...

บนแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ของพยานผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว สรุปได้ว่า จากการตรวจสอบ “โนนถ่อน” ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ในแผนที่ภูมิประเทศ ราว ๖๐๓๘ IV มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ชื่อ ราว อำเภอเดชอุดม ลำดับชุด L ๗๐๑๘ พิมพ์ครั้งที่ ๑ - RTSD (รวบรวมข้อมูลถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๒) และลำดับชุด L ๗๐๑๗ พิมพ์ครั้งที่ ๑ - RTSD (รวบรวมข้อมูลถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๒) ของกรมแผนที่ทหารไม่ปรากฏในแผนที่ฯ พยานผู้เชี่ยวชาญจึงทำการลงพื้นที่ระหว่างวันที่ ๑๓ ถึงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม จากการสอบถามชาวบ้านและผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า และที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง ซึ่งได้แก่ นางคำมล แสนทวิสุข อายุ ๗๐ ปี นายธวัช แสนทวิสุข อายุ ๗๘ ปี และนางมี มะดง อายุ ๕๐ ปี โดยพยานบุคคลทั้งสามต่างให้ถ้อยคำต่อพยานผู้เชี่ยวชาญตรงกันว่า “โนนถ่อน” เป็นเนินเตี้ยๆ อยู่ถัดจากห้วยขามขึ้นไปทางทิศเหนือ นายกอง จันทรพันธ์ อายุ ๘๑ ปี ให้ถ้อยคำว่า “โนนถ่อน” เป็นเนินเตี้ยๆ อยู่ถัดจากห้วยขามขึ้นไปทางเหนือ ไม่มีบ้านคนอาศัยอยู่ แต่มีถนนตัดผ่าน นายทองเพชร ทวงษา อายุ ๗๔ ปี ซึ่งเป็นอดีตผู้ใหญ่บ้าน และเป็นผู้รับมรดกที่ดินแปลงพิพาทจากนางจอม ทวงศ์สา ผู้แจ้งการครอบครองที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ที่พิพาท และต่อมาขายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ให้ถ้อยคำว่า “โนนถ่อน” เป็นเนินเตี้ยๆ อยู่เลยสะพานข้ามห้วยขามไปทางทิศเหนือ ซึ่งตนเคยเห็นไม้แก่นปักเป็นแนวเขตที่สาธารณะ นายแสวง จันทรพวง อายุ ๗๐ ปี ให้ถ้อยคำว่า เคยเห็นเสาปูนหน้า ๖ นิ้ว หรือหน้า ๗ นิ้ว เขียนว่า “ที่สาธารณประโยชน์” ปักอยู่เลาะห้วยขามและนางราตรี จันท์ อายุ ๗๓ ปี ให้ถ้อยคำว่า “โนนถ่อน” อยู่เลยสะพานข้ามห้วยขามไปทางทิศเหนือ และเป็นบริเวณเดียวกับที่มีผู้ตั้งบ้านเรือนอยู่ในปัจจุบันจนถึงปากทางเข้าบ้านโนนทรัพย์ ประกอบกับพยานผู้เชี่ยวชาญได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม Arc GIS โดยการซ้อนทับเส้นชั้นความสูงลงบนแผนที่ภูมิประเทศและแผนที่ภาพถ่าย โดยบริเวณที่พยานบุคคลต่างเห็นพ้องกันว่าเป็นที่ตั้งของ “โนนถ่อน” อยู่สูงจากระดับทะเลปานกลางประมาณ ๑๓๒ ถึง ๑๓๘ เมตร หรือจากการวัดด้วย GPS จะสูงประมาณ ๑๔๕ เมตร และอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า บริเวณทางแยกเข้าบ้านโนนทรัพย์ หมู่ที่ ๒๕ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ปรากฏตามแผนที่แสดงบริเวณโนนถ่อนบนแผนที่ภูมิประเทศ ราว ๖๐๓๘ IV มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ของพยานผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับที่อำเภอเดชอุดมได้ชี้แจงตามคำสั่งศาลว่า ยืนยันตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้อ้างว่า การกำหนดขอบเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า และแผนที่

/กำหนดขอบเขต...

กำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ได้จัดทำขึ้นเอง หากแต่เป็นข้อมูลเดิมที่อยู่ที่ยำเภอเดชอุดมซึ่งได้จัดทำไว้ ซึ่งเป็นขอบเขตที่สาธารณประโยชน์ตามทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ส่วนกรณีข้างเคียงที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามหลักฐานทะเบียนที่รกร้างว่างเปล่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ด้านทิศตะวันตกแจ้งจดโนนก่อน แต่ตามรูปแผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเปลี่ยนไปจากเดิมเป็นทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) นั้น จากการสอบถามผู้ใหญ่บ้านและราษฎรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บ้านโนนทรัพย์ หมู่ที่ ๒๕ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่ติดกับโนนก่อนและทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ต่างได้ยืนยันว่าบริเวณโนนก่อนคือ บริเวณถนนหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) อยู่ติดกับทางเข้าหมู่บ้านโนนทรัพย์ เป็นแนวเดียวกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ซึ่งมีน้ำหนักให้เชื่อได้ว่า ข้างเคียงที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำขึ้นถูกต้องตรงตามหลักฐานทะเบียนที่นายอำเภอเดชอุดมได้ประกาศสงวนหวงห้ามไว้ ดังนั้นเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลของพยานผู้เชี่ยวชาญตามหลักวิชาการซึ่งไม่มีส่วนได้เสียกับกรณีพิพาทในคดีนี้ ประกอบกับคำชี้แจงของอำเภอเดชอุดมซึ่งเป็นผู้ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าก่อนที่จะกลายเป็นพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. และพยานบุคคลหลายคนที่ยังอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่พิพาทมาเป็นเวลานานดังกล่าว กรณีจึงมีน้ำหนักเพียงพอให้รับฟังได้ว่า บริเวณ "โนนก่อน" ที่ระบุไว้ในทะเบียนที่รกร้างว่างเปล่าตั้งอยู่บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ช่วงบริเวณทางแยกเข้าหมู่บ้านโนนทรัพย์ หมู่ที่ ๒๕ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี และเป็นบริเวณที่อยู่มุมด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ซึ่งเป็นบริเวณพื้นที่เดียวกันกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ที่ระบุไว้ในแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ดังนั้น แผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L ๗๐๑๗ ระบุว่า ๖๐๓๘ IV ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้อนุมัติให้เป็นพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ซึ่งระบุอาณาเขตด้านทิศตะวันตกจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) หรือแผนที่ที่แสดงแนวเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามแนวเขตเส้นสีดำ จึงเป็นการกำหนดเขตที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามหลักฐานทะเบียน

/ที่รกร้าง...

ที่รกร้างว่างเปล่าซึ่งนายอำเภอเดชอุดมได้ประกาศสงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ ที่ถูกต้องแล้ว

การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าซึ่งเป็นที่ดินตามแนวเขตปฏิรูปที่ดินที่ คปก. ได้มีมติอนุมัติให้ ส.ป.ก. นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน มีเนื้อที่ ๑๐,๗๕๐ ไร่ ดังนั้น เนื้อที่ดินตามรูปแผนที่ที่แสดงแนวเขตปฏิรูปที่ดินตามแนวเส้นสีแดง ซึ่งมีเนื้อที่ ๑๑,๕๐๐ ไร่ จึงมีเนื้อที่ใกล้เคียงที่ดินตามที่ได้รับอนุมัติจาก คปก. มากกว่าที่ดินตามรูปแผนที่ที่แสดงแนวเขตปฏิรูปที่ดินตามแนวเส้นสีดำ ซึ่งมีเนื้อที่ ๑๓,๐๐๐ ไร่ และหากรังวัดจากลำโดมไปตามแนวห้วยขามไปทางทิศตะวันตกถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ตามรูปแผนที่ที่แสดงแนวเขตปฏิรูปที่ดินตามแนวเส้นสีดำดังกล่าว จะมีความยาว ๑๔๕ เส้น ซึ่งความยาวที่ขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ไว้ด้านดังกล่าว มีความยาวเพียง ๑๐๐ เส้น นั้น เห็นว่า การที่ทะเบียนที่รกร้างว่างเปล่าที่นายอำเภอเดชอุดมได้ประกาศสงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ ได้ระบุด้านกว้างยาวของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าทั้ง ๔ ด้าน ไว้ด้านละ ๑๐๐ เส้น เท่ากันทั้ง ๔ ด้าน คิดเป็นเนื้อที่ ๑๐,๐๐๐ ไร่ เป็นเพียงการประมาณการขอบเขตและเนื้อที่ของที่สาธารณประโยชน์ที่ได้ขึ้นทะเบียนสงวนหวงห้ามไว้เท่านั้น ซึ่งอาจมีความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่ายังมิได้มีการรังวัดขอบเขตที่ดินเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ซึ่งจะมีแผนที่แนบท้ายที่ระบุขอบเขตและเนื้อที่ดินที่สงวนหวงห้ามไว้ถูกต้องตรงตามที่ได้ขึ้นทะเบียนสงวนหวงห้ามดังกล่าว ดังนั้น การจัดทำแผนที่แสดงแนวเขตปฏิรูปที่ดินที่ ส.ป.ก. ขออนุมัติต่อ คปก. ให้ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเป็นพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทั้งแปลง โดยอาศัยอ้างอิงทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ที่นายอำเภอเดชอุดมได้ประกาศสงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ จึงต้องอาศัยการพิจารณาขอบเขตพื้นที่ที่ระบุไว้ทั้ง ๔ ทิศ ในทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวเป็นสำคัญ เมื่อแนวเขตด้านทิศเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันออก ทั้ง ๓ ทิศ ของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ระบุดังแนวเขตธรรมชาติที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนแนวเขตทางด้านทิศตะวันตกที่พิพาทในคดีนี้ตามทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ได้ประกาศสงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ ระบุดังโนนก่อน ซึ่งเมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าโนนก่อนคือบริเวณเดียวกันกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ตามที่ระบุไว้

/ในรูปแผนที่...

ในรูปแผนที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน การที่จำนวนเนื้อที่ตามแผนที่ที่แสดงแนวเขตปฏิรูปที่ดินที่หากรังวัดแล้วไม่เท่ากับจำนวน เนื้อที่ ๑๐,๗๙๐ ไร่ ตามที่ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินหรือไม่เท่ากับเนื้อที่ ๑๐,๐๐๐ ไร่ ตามทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ จึงไม่ใช่สาระสำคัญที่จะทำให้แนวเขตปฏิรูปที่ดินตามแผนที่ แสดงแนวเขตเส้นสีดำที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ยื่นขึ้นตามหนังสือลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ ว่าเป็นพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่ อำเภอเดชอุดม และอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑ ไม่ถูกต้องตรงตามทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแต่อย่างใด ดังจะเห็นได้จาก เนื้อที่ตามทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าที่ได้ประกาศสงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ ระบุเนื้อที่ ๑๐,๐๐๐ ไร่ แต่เนื้อที่ที่ คปก. อนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูป กลับเป็น ๑๐,๗๙๐ ไร่ ส่วนเนื้อที่ตามที่ถูกฟ้องคดีอ้างในอุทธรณ์ สำหรับเนื้อที่ตามแผนที่ ที่กำหนดแนวเขตปฏิรูปที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามแนวเขตเส้นสีดากลับมีเนื้อที่ ๑๓,๐๐๐ ไร่ และแผนที่แสดงแนวเขตปฏิรูปที่ดินตามแนวเขตเส้นสีแดงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ถูกต้องตรงตามทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าดังกล่าวก็มีเนื้อที่ ๑๑,๕๐๐ ไร่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าในความเป็นจริงแล้วไม่อาจยึดถือจำนวนเนื้อที่ที่แน่นอน ๑๐,๐๐๐ ไร่ ที่ได้ ระบุไว้ในทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าตามที่นายอำเภอเดชอุดมได้ประกาศ สงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ เป็นเกณฑ์สำคัญได้ และในทำนองเดียวกัน กับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเกี่ยวกับการรังวัดความยาวจากลำโดมไปตามแนวห้วยขามไปทาง ทิศตะวันตกถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ (อุบลราชธานี - เดชอุดม) ตามรูปแผนที่ที่แสดง แนวเขตปฏิรูปที่ดินตามแนวเส้นสีดาดังกล่าวที่มีความยาว ๑๙๕ เส้น ซึ่งความยาวของ ด้านดังกล่าวตามที่ได้ขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ไว้มีความยาว ๑๐๐ เส้น ก็เป็นเพียง ความยาวของด้านนั้นๆ โดยประมาณการในขณะที่จัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ที่ได้ประกาศสงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ ดังที่ได้วินิจฉัยไว้แล้วเช่นกัน อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น และกรณีไม่จำเป็นต้องพิจารณาประเด็นปัญหาอื่นในอุทธรณ์ของ ผู้ฟ้องคดีอีก เพราะไม่ทำให้ผลของการวินิจฉัยเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตของที่สาธารณประโยชน์ บ้านเมืองเก่าในคดีนี้เปลี่ยนแปลงไป

/คดีมีประเด็น...

คดีมีประเด็นต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิขอออกโฉนดที่ดิน โดยอาศัยหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๒๓๔ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ให้ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินแจ้งการครอบครองที่ดินต่อนายอำเภอท้องที่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และวรรคสาม บัญญัติว่า การแจ้งการครอบครองตามความในมาตรานี้ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งแต่ประการใด ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่ผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินมาขอออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะราย ไม่ว่าจะได้มีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๕๘ แล้วหรือไม่ก็ตาม เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นสมควร ให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประมวลกฎหมายนี้กำหนด และวรรคสอง บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากผู้ซึ่งมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองด้วย ประกอบกับข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ กำหนดว่า ที่ดินที่จะออกโฉนดที่ดิน ต้องเป็นที่ดินที่ผู้มีสิทธิในที่ดินได้ครอบครองและทำประโยชน์แล้ว และเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ตามกฎหมาย แต่ห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดินดังต่อไปนี้ ... (๔) ที่สงวนหวงห้ามตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๒๐ (๓) และ (๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๖ หรือกฎหมายอื่น และพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับในท้องที่ใดแล้ว (๑) ถ้าในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นมีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน แต่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือได้เปลี่ยนสภาพจากการเป็น

/ที่ดินสำหรับ...

ที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันก็ดี หรือพลเมืองยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เมื่อได้จัดที่ดินแปลงอื่นให้พลเมืองใช้ร่วมกันแทน โดยคณะกรรมการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วก็ดี ให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินนั้นมีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับที่ดินดังกล่าว โดยมีต้องดำเนินการถอนสภาพตามประมวลกฎหมายที่ดิน และให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำที่ดินนั้นมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ ...

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยอาศัยหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๒๓๔ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีชื่อนางจอม ทะวงศ์สา เป็นผู้แจ้งการครอบครองที่ดิน ระบุการได้มาของที่ดินว่า ได้มาจากนายพาแบ่งให้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๗ และจากการตรวจสอบการแจ้งการครอบครองที่ดินของนายพา แสงศรี ซึ่งเป็นที่ดินแปลงเดียวกันกับที่นายพาแบ่งให้นางจอมนั้น ปรากฏว่า นายพาได้บุกเบิกด้วยตนเองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๘ กรณีจึงเป็นการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินที่แจ้งการครอบครองภายหลังจากทางราชการได้มีการประกาศสงวนหวงห้ามไว้เป็นที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าแล้วเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ การแจ้งการครอบครองที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ของนางจอมจึงเป็นการนำที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่ามาแจ้งการครอบครอง ซึ่งไม่ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งการครอบครองที่ดินตามนัยมาตรา ๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งใช้บังคับในขณะนั้น การแจ้งการครอบครองที่ดินของนางจอมจึงไม่ก่อให้เกิดสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ โดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น เมื่อนางจอมไม่มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับโอนที่ดินพิพาทต่อเนื่องมาจากนางจอมจึงไม่มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน และไม่อาจโอนที่ดินพิพาทรวมทั้งไม่อาจยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับรัฐได้ตามมาตรา ๑๓๐๕ และมาตรา ๑๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอเดชอุดม และอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑ และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๓๔ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ อนุมัติให้ ส.ป.ก. นำที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า

/มาดำเนินการ...

มาดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจึงมีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันของที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่า ทำให้ที่สาธารณประโยชน์บ้านเมืองเก่าเปลี่ยนสถานะจากเดิมเป็นที่ดินของรัฐประเภทที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน กลายเป็นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีอำนาจนำที่ดินดังกล่าวมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นผู้มีสิทธิขออนุญาตที่ดิน โดยอาศัยหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๒๓๔ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ตามมาตรา ๕๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับข้อ ๑๔ (๔) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม ที่ อบ ๐๐๑๙.๐๓(๒)/๕๒๔๖ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดี ตามหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเดชอุดม ที่ อบ ๐๐๑๙.๐๓(๒)/๕๒๔๖ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเดียวกัน จึงเป็นคำวินิจฉัยที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้เพิกถอนหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ อบ ๐๐๑๑/๔๔๗๒ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ ที่แจ้งยืนยันต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๓๔ ของผู้ฟ้องคดีอยู่ในเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. นั้น เห็นว่าหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเพียงความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะได้นำมาใช้ประกอบการพิจารณาในการดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นเพียงขั้นตอนดำเนินการภายในของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อนำไปสู่การมีคำสั่งทางปกครอง คือ การออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ หรือการยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดีในกรณีที่ไม้อาจออกโฉนดที่ดินให้ได้ต่อไปเท่านั้น หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่มีผลกระทบต่อสถานะภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี

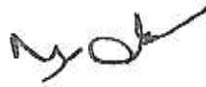

/โดยตรงที่...

โดยตรงที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนการแจ้งยืนยันดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามหนังสือ ที่ อบ ๐๐๑๑/๔๘๗๒ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นฟ้องด้วย
พิพากษายืน

นายสมชาย เอ็มโอช
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายประสิทธิ์ศักดิ์ มีลาภ
ประธานแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่น
ในศาลปกครองสูงสุด

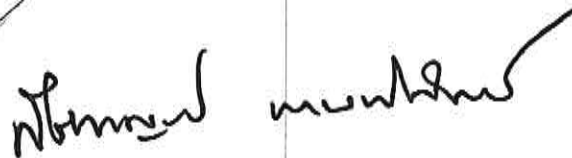
ตุลาการหัวหน้าคณะ

นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายบุญอนันต์ วรรณพานิชย์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นางสิริกาญจน์ พานพิทักษ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายวิชัย พจนโพธา

